

Sunne kommun Årsredovisning 2019

Innehåll

INLEDNING

- 3 Året som gått – 2019
- 6 Kommunstyrelsens ordförande
- 8 Kommunens organisation
- 10 Vad används skattepengarna till?

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 11 Omvärldsanalys
- 14 Den kommunala koncernen
- 16 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- 25 Måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning
- 32 Balanskravsresultat
- 33 Väsentliga personalförhållanden

RÄKENSKAPER

- 37 Resultaträkning
- 39 Balansräkning
- 41 Kassaflödesanalys
- 42 Driftredovisning
- 43 Investeringsredovisning
- 44 Noter
- 51 Särredovisning av avfallsverksamheten
- 55 Särredovisning av vatten- och avloppsverksamheten

VERKSAMHETERNA

- 59 Kommunledningsstab
- 62 Samhällsbyggnad
- 65 Barns lärande
- 68 Ungdomars och vuxnas lärande
- 71 Individstöd
- 73 Vård och omsorg
- 76 Överförmyndarnämnd
- 78 Valnämnden
- 80 Miljö- och bygglovsnämnd
- 81 Kommunrevisionen

BILAGOR

- 82 Tillämpade redovisningsprinciper
- 85 Ord- och begreppsförklaringar
- 87 Revisionsberättelse

Året som gått – 2019

Årets arbetsplats

Med utmärkelsen *Årets arbetsplats* vill Sunne kommun uppmärksamma arbetsplatser som arbetat särskilt bra med att utveckla och förbättra sin verksamhet med kommunens värdegrund som utgångspunkt.

Daglig sysselsättning på Bergskog utsågs till årets arbetsplats 2019. Personalen respekterar varje individ, står för allas lika värde och ser olikheter som en styrka. Medarbetarna jobbar medvetet utåtriktat och har vid flera tillfällen visat upp sin verksamhet. De samverkar även med Utbildningscenter Autism.

Nya lägenheter

Det finns en stor efterfrågan på lägenheter i tätorten sedan flera år tillbaka. Tre större byggen inleddes under året. På Magasinsgatan bygger kommunen 45 lägenheter genom sitt bolag Sunne Fastighets AB, träbyggnadsföretaget Häggmarks Byggmodul har producerat lägenheterna.

Hotell Selma får ny ägare

Sedan Migrationsverket avvecklade sin verksamhet i det tidigare Hotell Selma Lagerlöf har byggnadens framtid varit oviss. Denna stolta karaktärsbyggnad, som betyder så mycket för orten, får nu en ny ägare i Sunne Fastighets AB. Det gör det möjligt att bland annat kunna tillgodose kommunens egna lokalbehov.

Climate Arena

Ett markanvisningsavtal tecknades mellan kommunen och företaget Climate Arena, som vill bygga en testanläggning för fordon vid Södra Viken. Med avtalet tar projektet ett stort steg närmare genomförande. Under två år har Climate Arena ensamrätt om att förhandla med kommunen om ett genomförandeavtal. Om 3-4 år finns det förhoppningsvis en färdig anläggning klar för att börja testa fordon.

En testanläggning av detta slag får stor betydelse för fordonsindustrin i Sverige och Europa. Avtalet blir starten på ett etableringsprojekt med positiva effekter för hela kommunen. Det handlar om infrastruktur, service, utbildning och mycket annat. Climate Arena är en mångmiljardsatsning med inriktning på att bli koldioxidneutral.

Årets seniorträff

Den 21 oktober genomfördes årets seniorträff för personer mellan 75 och 80 år i församlingshemmet i Sunne. Cirka 40 deltagare lyssnade på inslag kring temat *Balansera mera* om det normala åldrandet, motion, nutrition, minnesproblematik med mera. Utställare och medverkande var Allaktivitetshuset, Apoteket, Folk tandvården, Friskvården, Selma Spa, Sunne vårdcentral och representanter från Sunne kommun.

Skogens dagar på SG/Södra Viken

SG/Södra Viken var 2019 för första gången värd för eventet Skogens dagar, som arrangeras vart tredje år av organisationen Skogen i Skolan. Ungefär 1 500 elever i årskurserna 6–8 från hela Värmland besökte SG/Södra Viken under två soliga dagar i maj och fick prova på allt från att plantera plantor till att tillverka pappersmassa, lära sig om överlevnad i skogen, köra skogsmaskin och testa simulatorer. En mycket uppskattad dag där eleverna fick lära sig om skogen och mer därtill.

Innehållsrik mötesplats i centrum

En innehållsrik mötesplats formas på Mejeriängen i centrala Sunne genom Leaderprojektet *Sagan om Sunne 2.0*. Området ska locka till rörelse och kulturupplevelser. För 1,8 miljoner kronor har platsen fått portal, skateboardramp, lekgym, grillplatser, solstolar och bänkar som bjuder in till möten och samtal. Rottneros park, Mårbacka, Västanå teater och Alma Löv museum ska så småningom synas på platsen i form av visuella smakprov. **Nya appen Sagolika Sunne** är en Sunniguide som hjälper dig att finna nya, härliga platser i Sunne – som du samtidigt får möjlighet att lära dig mer om.

Rågvägen

Rågvägen, ett serviceboende inom LSS, utökades med fyra lägenheter. Behovet av LSS-lägenheter är stort och Rågvägen är det nyaste tillskottet. Både killar och tjejer bor här och aktiviteter pågår kontinuerligt efter önskemål och intresse från hyresgästerna.

Första kommunen i Sverige som är digitalt framtidssäkrad

Sunne blev den först digitalt framtidssäkrade kommunen i Sverige 31 januari 2019. Det gamla kopparnätet ersattes med moderna nätlösningar via fiber eller mobil. Den digitala satsningen som Sunne gjort i samarbete med Telia gör att vi står väl rustade för framtiden och den snabba tekniska utvecklingen av tjänster. Sunne blir ett attraktivt alternativ för både nya etableringar och inflyttning.

Kommunstyrelsens ordförande

När vi summerar, känns det som att decenniets sista år blev året då mycket som vi länge väntat på hände. Vi har allt mer hittat formerna för samarbetet mellan C och S, med mig som kommunstyrelsens ordförande och Tobias Eriksson som förste vice ordförande. Sunne har återfått kraften att jobba framåt och för utveckling.

Som politiker ställs vi inför att fatta många olika beslut, en del lätta, andra svåra. Tyvärr går det inte att tjuvkika längst bak i någon bok för att se det rätta svaret. För att besluten ska vara väl underbyggda och bli så bra som möjligt för hela kommunen, invånare och näringsidkare, försöker vi ta till oss så mycket fakta vi kan.

Mycket av det som hände 2019 föregicks av beslut som fattades för många år sedan – oftast av en bred majoritet. Det krävs modiga politiker som tror på Sunnes potential och har en positiv inställning till utveckling, när beslut ska fattas som alltid innebär en viss förändring.

I maj firade vårt fina bibliotek tioårsjubileum. Det känns överkligt att det redan gått så lång tid sedan den gamla Domusfastigheten förvandlades till bibliotek. Tioåringen känns fortfarande ny och fräsch. Att ha en sådan viktig funktion mitt i centrum är till glädje för oss alla. Resan fram till att omvandlingen blev verklighet var dock en lång och krokig politisk strid. Nu

Gunilla Ingemyr (c) kommunstyrelsens ordförande och Tobias Eriksson (s) kommunstyrelsen 1:e vice ordförande.

kan vi vara tacksamma för att de modiga politikerna vann och med facit i hand konstatera att beslutet var helt rätt.

Bostadsbyggnad och industrietableringar börjar alltid med en planprocess, ibland långt innan något byggs. Nu ser vi resultatet när både Allégården, Badhusgatan och Magasinsgatan bebyggs med flerbostadshus för folk i alla åldrar.

Under hösten var vi några politiker och tjänstemän som besökte den nya vindkraftsparken som är under uppbyggnad. Denna miljardinvestering kommer att generera ström i en omfattning som motsvarar vad som förbrukas i hela vår kommun och innebär ett stort fossilfritt energibidrag.

Det är mer än tio år sedan planerna på Climate Arena började ta form. Vi politiker hade en mycket positiv syn på att den tilltänkta verksamheten ville etablera sig i Sunne. Mark för ändamålet köptes in, så att vi skulle ha god beredskap för de behov som väntades. Vid så stora projekt som Climate Arena tar processen fram till byggstart ofta lång tid. Det är mycket förberedelser innan alla pusselbitar faller på plats med intressenter och finansärer. Kommunen har fört och för en regelbunden dialog med företaget. Jag har hela den här tiden trott på att etableringen ska bli verklighet i Sunne och nu i decenniets sista skälvande minuter skrevs äntligen markanvisningsavtalet med Climate Arena under. Det är en stor och viktig händelse som kommer att ha betydelse långt utanför Sunnes gränser.

Som kommun har vi en mycket viktig roll i det mesta som sker. Vi förväntas ha hög kvalitet på både skola, vård och omsorg. Tack vare alla professionella och duktiga personer som arbetar i våra olika verksamheter, ligger vi bra till på många områden när vi jämför oss med andra. Några exempel är att meritvärdena hos våra niondeklassare stiger, äldreomsorgen får goda vitsord och att de flesta är nöjda med den myndighetsservice vi ger.

En stor utmaning är att kommunens kostnader för det vi utför är högre än de inkomster vi har. Vi måste se över all verksamhet och finna nya sätt att utföra det vi är ålagda att göra. Det kommer att innebära både positiva och negativa – men nödvändiga – förändringar. Hela kommunsverige står inför en tuff ekonomisk situation. Att vara politiker innebär att ibland behöva fatta svåra beslut för att inte äventyra kommunens ekonomi. Jag brukar likna det vid eco-driving; gasa och bromsa på rätt ställen. Vi kan inte bara spara, vi måste också satsa för att fortsätta vara en attraktiv kommun för oss som bor här och för dem som driver företag. Vi vill också locka nya invånare och nya företag.

Jag är helt övertygad om att vi tillsammans kommer att klara det som krävs för en fortsatt positiv utveckling i vår kommun.

Ett stort tack för det arbete som utförts under 2019 och en tillönskan om ett Gott Nytt Decennium!

Med vänlig hälsning

Gunilla Ingemyr (C)

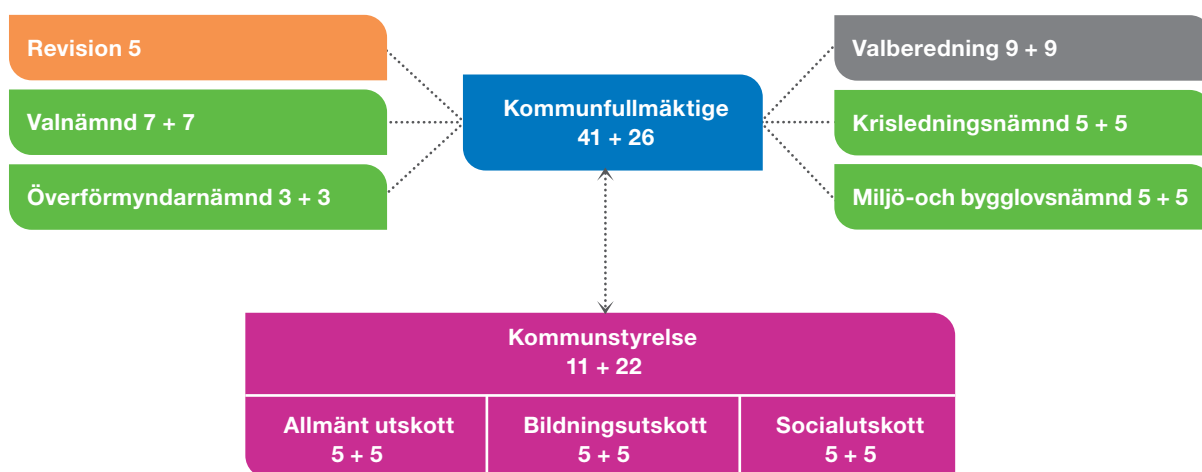
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunens organisation

Kommunens politiska organisation

Den nämndorganisation som gäller sedan 2015 innebär att kommunstyrelsen har hela ansvaret för den kommunala verksamheten, med vissa undantag inom tillsynsnämndens specifika ansvarsområden och valnämndens uppgifter.

Under kommunstyrelsen ligger tre utskott: allmänna utskottet, bildningsutskottet och socialutskottet. De är beredande organ till kommunstyrelsen. Budgetberedningen består av kommunstyrelsens ordinarie ledamöter och partiföreträdare från partier som inte har en ordinarie plats i kommunstyrelsen.

Talen under respektive organ visar antalet ledamöter plus ersättare.

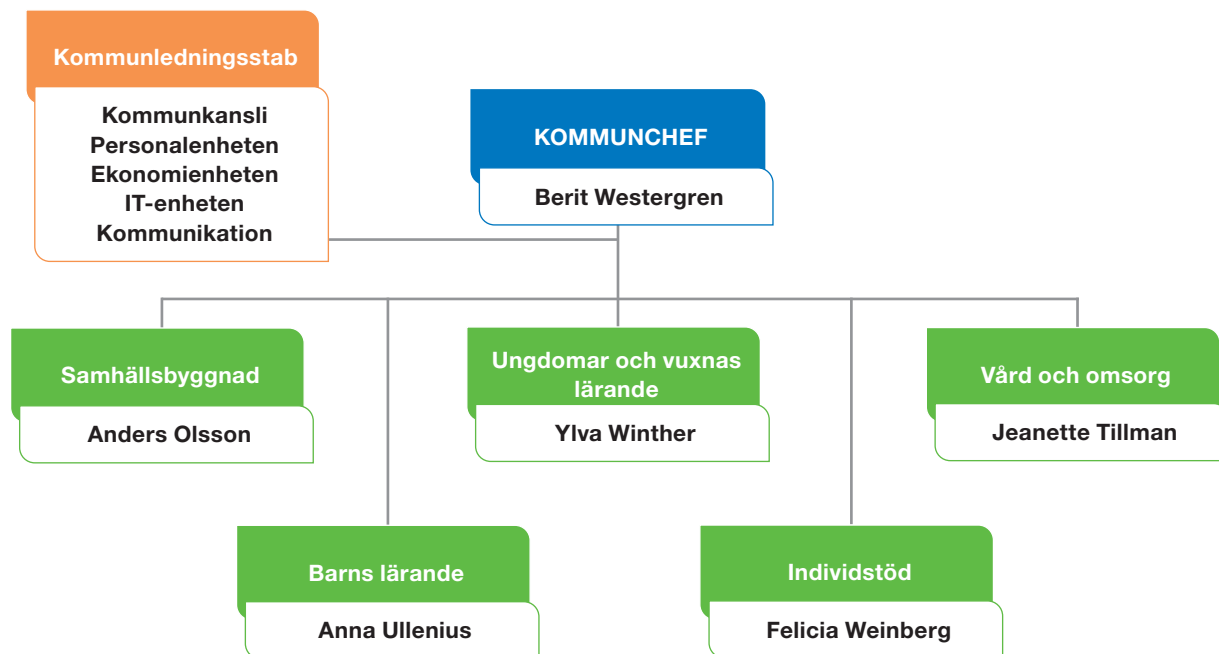
Mandat i kommunfullmäktige 2019–2022

Parti	Mandat
Centerpartiet (C)	11
Socialdemokraterna (S)	10
Sverigedemokraterna (SD)	5
Moderaterna (M)	5
Hela Sunne	4
Liberalerna (L)	3
Vänsterpartiet (V)	1
Miljöpartiet de gröna (MP)	1
Kristdemokraterna (KD)	1

Kommunens förvaltningsorganisation

Verksamheterna i Sunne kommun utgör tillsammans en förvaltning som leds av kommunchefen. Respektive verksamhetsområde leds av en verksamhetschef.

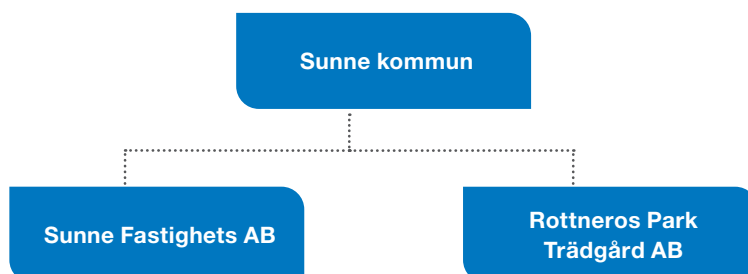
Från januari 2018 finns ett nytt verksamhetsområde, samhällsbyggnad, som är en sammanslagning av verksamhetsområdena samhällsbyggnad och säkerhet med teknik och kost.

Kommunkoncernens organisation

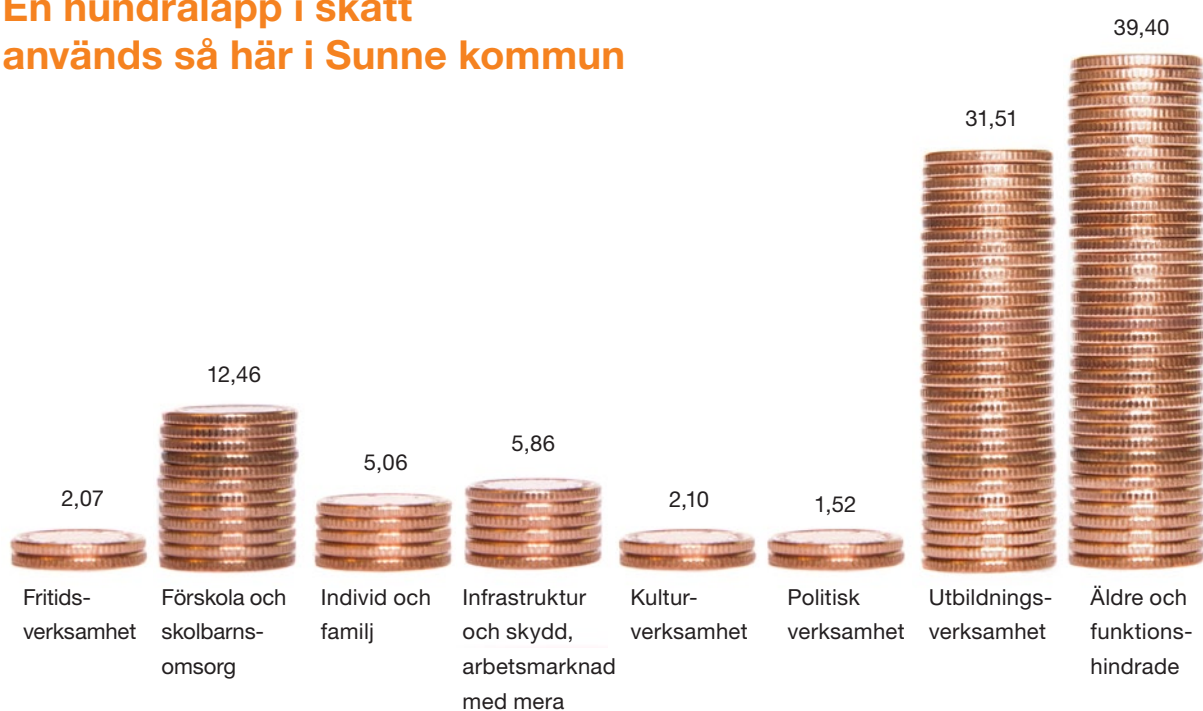
I kommunkoncernen ingår två helägda bolag: Sunne Fastighets AB och Rottneros Park Trädgård AB.

Stiftelser där kommunen är stiftare: Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris och Stiftelsen Sundsbergs gård. Styrelsen för bolagen och stiftelserna tillsätts av kommunfullmäktige.

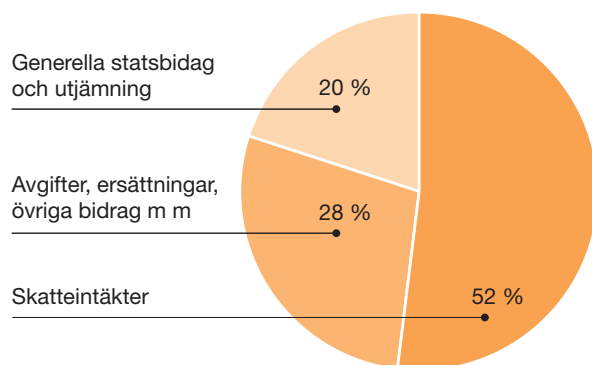

Vad används skattepengarna till?

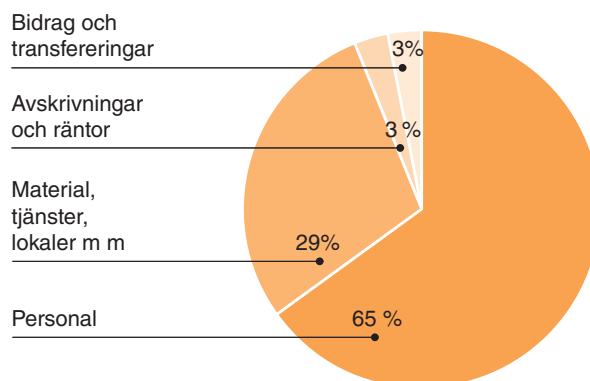
En hundralapp i skatt används så här i Sunne kommun

Var kommer pengarna ifrån?

Hur används pengarna?

Omvärldsanalys

Framtidsbedömning

Tillväxt och attraktiv kommun

Samhällsekonomi och den kommunala ekonomin påverkar förutsättningarna för att fullgöra det kommunala uppdraget. Sunne kommun svarar för områden som är viktiga för invånares och besökares livskvalitet och upplevelser. Att satsa samtidigt som resurserna är begränsade är en fortsatt utmaning.

Den demografiska utvecklingen är avgörande för hela samhället. Andelen personer äldre än 65 år ökar kraftigt de kommande årtiondena. Kostnaderna för vård och omsorg ökar i snabbare takt än vad skatteintäkterna kan förväntas göra, vilket gör det svårt att upprätthålla dagens ambitionsnivå. Mer och bättre välfärd per skattekrona kräver ökad produktivitet.

Kommunerna har även ett ansvar för att främja folkhälsan. I Sunne finns skog, leder, lekplatser och grönytor – några förutsättningar för god livskvalitet. Områdena för fritid och kultur, där den ideella sektorn är viktig, bidrar till att fler stannar och trivs, liksom platser för spontanaktiviteter som främjar folkhälsan och sociala möten.

Tillväxt och attraktivitet är långsiktiga mål och stora utmaningar för Sunne kommun.

Miljöstrategin

Handlingsplanen som hör till miljöstrategin för 2018–2030 följdes upp. Nedan listas exempel på fler åtgärder enligt miljöstrategin:

- 405 m² golvmattor byttes ut på förskolor för att minska risken för exponering för hormonstörande ämnen.
- På Magasinsgatan bygger Sunne Fastighets AB 45 hyreslägenheter i trä enligt träbyggnadsstrategin.
- Energiförbrukningen i kommunens fastigheter minskade från 157 kWh/m² år 2018 till 144 kWh/m², genom bland annat fönsterbyten, solavskärmningar och byte av ventilationsaggregat.
- Arbetet för att minska matsvinnet pågår, exempelvis vann Östra skolan Ikeas matsvinnsutmaning.

Bostäder

Sunne kommun har en viktig roll för planering och genomförande av bostadspolitiken. Sedan några år tillbaka råder bostadsbrist i hela kommunen, framför allt är det brist på lägenheter i Sunne tätort. År 2019 påbörjades bygget av 115 hyreslägenheter i centrala Sunne. Kommunen har planberedskap och bedriver en aktiv mark- och exploateringsverksamhet med översiktsplaner och detaljplaner. Kommunen har en träbyggnadsstrategi och ingår i det rikstäckande nätverket *Trästad Sverige*, för att visa vilken typ av byggnader kommunen vill ha. Vid all byggnad ska strategin tas i beaktande när markanvisningar och bygglov beviljas.

Digitalisering

Ny teknik, digitalisering och skärpt it-säkerhet är några av nycklarna för effektivare arbetssätt och smartare tjänster. Digitaliseringen ges ökad prioritet och är en drivkraft för innovation, tillväxt och sysselsättning.

Ständigt uppkopplade medborgare ställer höga krav på tillgänglighet hos myndigheter. Kommunen behöver utveckla den digitala tillgängligheten och skapa fler elektroniska tjänster. Nya metoder för medborgardialog behöver prövas.

Infrastruktur och kommunikationer

Bredband

Utbyggnaden av bredband i kommunen startade 2010. Kyrkbyarna var engagerade och bildade fiberföreningar. År 2017 inleddes ett samarbete med Telia, som erbjöd Sunne att bli den första framtidssäkrade kommunen i Sverige. Det skedde 2019 och den 1 februari stängdes kopparnätet ner i hela kommunen. Kommunen byggde ut fibernätet och anslöt ytterligare 331 kunder. Kommunen vill att fibersatsningen ska leda till bättre levnadsstandard, bättre konkurrenskraft och välfärd.

samt skapa hög tillgång till fiber, som ger flexibla möjligheter för både näringsliv och invånare.

Kommunikationer

Kollektivtrafiken är viktig för en hållbar utveckling och ökad tillväxt i Sunne och Värmland. Den bidrar till mindre miljöpåverkan och ökad tillgänglighet till lokala och regionala arbetsmarknader. Därför arbetar kommunen för att utveckla Fryksdalsbanan. Kollektivtrafiken behöver bli ännu attraktivare och anpassas efter resenärernas behov.

Staten satsar 500 mkr på Fryksdalsbanan fram till 2029. Regionen beslutade att utreda förutsättningarna för att elektrifiera banan.

I Sunnes strävan att bli en mer hållbar kommun, ingår att öka möjligheterna för att cykel ska bli ett val av transportmedel för nära resor. Kommunens läge gör att det behövs ett tryggt och säkert vägnät för alla trafikslag.

Arbetsmarknad och näringsliv

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) skrev i december att arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde, men att kommunerna tar stort ansvar genom olika insatser och stöd. Särskilt för de grupper som av olika anledningar behöver extra stöd för att komma in på arbetsmarknaden.

Kommunerna möter årligen över 100 000 individer i arbetsmarknadsinsatser med fler än 5 300 anställda och en nettobudget på över 5 miljarder kronor. Den

senaste uppföljningen för 2018 visade att verksamheten ökar i omfattning från år till år.

Arbetsförmedlingens nya arbetssätt resulterar i en ökad efterfrågan på stöd från arbetsmarknadsenheten. Behovet av stöd är större än vad verksamheten har resurser att hantera, men om inte insatser görs, finns det risk att försörjningsstödet ökar.

Digitalisering används i större utsträckning för att effektivisera det dagliga arbetet och satsningarna fortsätter.

Näringsliv

I Sunne finns cirka 3 300 företag, varav knappt 700 aktiebolag med sammanlagt drygt 2 600 anställda. År 2019 registrerades cirka 110 nya bolag, något färre än 2018, men förändringen var naturlig och berodde sannolikt på högkonjunkturen.

Sunne har ett mycket starkt näringsliv med störst jobb- och företagstillväxt i byggbranschen. Efter bygg är det metallvaruindustri, papper och massa, hälsa och sjukvård samt besöksnäring som växer mest i antal anställda. Företagsservice tappade anställda, liksom media och parti- och detaljhandel.

Jord och skog, besöksnäring, grafisk industri samt verkstads- och byggsektor är stora näringar i Sunne. Besöksnäringen har förstärkts de senaste åren. Byggbranschen har en exceptionellt god utveckling. En så kallad branschbalans visar att Sunne har en fördelning mellan tillverkande industri, företagsstödande företag och ortstjänster som mer liknar storstad än

glesbygd, vilket är positivt för utvecklingen. Det finns utrymme för fler tjänsteföretag, även om antalet har ökat de senaste åren.

Tillväxten i antalet anställda var 5 procent och i antalet företag 21 procent 2013–2018. Sunne hade lägre tillväxt i antal anställda än Värmland, men bättre tillväxt i förädlingsvärde. Möjligen berodde den lägre tillväxttakten i antal anställda på tillgången på arbetskraft. En bättre matchning behövs mellan arbetssökande och företag samt mer inflyttning för att inte kommunen ska riskera att företag flyttar på grund av kompetensbrist.

Sunne var åter bäst i Värmland i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet och klättrade 16 placeringar nationellt till plats 20.

Regionkommun Region Värmland

Region Värmland bildades den 1 januari då Landstinget i Värmland, kommunalförbundet Region Värmland, Värmlandstrafik och Karlstadsbuss gick samman till en gemensam organisation. Regionen ansvarar även för regional utveckling och företagsstöd.

Ett samverkansavtal upprättades som reglerar förhållandet mellan regionen och länets kommuner. Värmlandsrådet och dess arbetsutskott är en viktig kontaktyta i denna samverkan.

Integration och invandring

Antalet nyanlända och asylsökande minskade, medan anhöriginvandringen ökade.

Integration handlar om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter – oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Kommunernas mottagande av nyanlända regleras av staten och administreras via länsstyrelsen och Migrationsverket. Från och med den 1 mars 2016 blev alla kommuner skyldiga att ta emot nyanlända

och hjälpa till med boende. Alla kommuner har ett gemensamt ansvar för att ta emot nyanlända för bosättning. Sunne kommun arbetar för att nyanlända och invandrare ska få möjlighet till arbete och att komma in i samhället.

Kommunernas ekonomi

Kommunsektorn, kommuner och regioner sammanräknat, redovisade ett samlat verksamhetsresultat på 12,6 miljarder kronor 2019. Det innebar en ökning med 4 miljarder jämfört med året innan. Resultatet efter finansiella poster ökade med 11,4 miljarder. Verksamhetsresultatet var 12,6 miljarder. Det var 4 miljarder högre än 2018, men 9,4 miljarder lägre än 2017. Kommunerna redovisade en liten förbättring av verksamhetens resultat med 0,5 miljarder jämfört med 2018. Verksamhetens nettokostnad ökade, men kompenserades av ökade skatteintäkter, ökade generella bidrag från staten och utjämningsystemet. Av de inkomna kommunerna redovisade 40,6 procent ett negativt verksamhetsresultat. Det var fler än året innan, då 36,9 procent av kommunerna hade ett negativt verksamhetsresultat.

Befolkning

Befolkningen i Sunne ökade med 45 personer och var 13 306 vid årsskiftet 2019/2020. Inflyttningen var 518 personer och 576 personer flyttade från kommunen, vilket gav ett flyttningsnetto på –58. År 2019 avled 132 personer och 144 föddes, vilket gav ett födelseöverskott om +12 personer.

Befolkning i Sunne kommun (2015–2019)

	2015	2016	2017	2018	2019
0–6 år	901	970	930	970	975
7–15 år	1 181	1 221	1 231	1 240	1 237
16–19 år	618	613	606	592	577
20–39 år	2 778	2 846	2 801	2 723	2 793
40–64 år	4 572	4 578	4 533	4 461	4 380
65–84 år	2 719	2 751	2 764	2 891	2 930
85+ år	439	446	466	384	414
Summa	13 208	13 425	13 331	13 261	13 306

Den kommunala koncernen

Koncernen Sunne kommun

Sunnes koncern är inte en äkta koncern i aktiebolagslagens mening. Det beror på att skatte- och värderingsregler inte gäller kommunkoncerner.

Kommunen bedriver merparten av verksamheten i förvaltningsform. Den sammanställda redovisningen inkluderar verksamhet som bedrivs i bolagsform. Redovisningen ger en samlad bild av kommunens ekonomiska ställning, åtaganden och resultat för alla verksamheter.

Företagen

De företag som ingår i den sammanställda redovisningen är, förutom kommunen, de helägda bolagen Sunne Fastighets AB och Rottneros Park Trädgård AB. Sammanställningen bygger på företagens årsredovisningar.

Resultat för koncernen

Årets resultat var 3,4 mkr. Resultaten för bolagen redovisas i tabellen nedan.

(mkr)

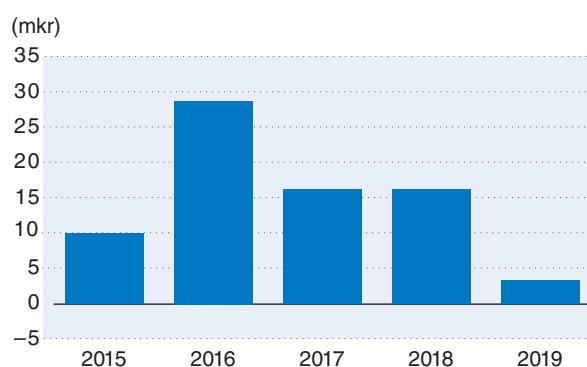
Sunne kommun	4,3
Sunne Fastighets AB	- 1,3
Rottneros Park Trädgård AB	0,4
Resultat	3,4

Genom en speciell metod bearbetas bolagens redovisningar innan de sammanställs i en gemensam koncernredovisning (se avsnittet Redovisningsprinciper). Därför går det inte att summera bolagens resultat med kommunens och få fram koncernresultatet utan att göra elimineringar med mera.

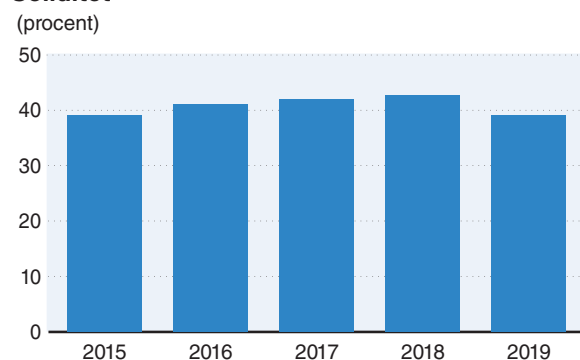
Finansiell ställning

Soliditeten för koncernen är på 39 procent. De långfristiga skulderna ökade med 91 mkr inom koncernen och var vid årets slut 430 mkr. Låneskulderna hos Sunne Fastighets AB ökade med 60 mkr och ökade med 30 mkr i kommunen.

Årsresultat

Soliditet

Rottneros Park Trädgård AB

Bolaget redovisade ett resultat på 435 tkr. Intäkterna uppgick till 5 mkr och kostnaderna till 4,6 mkr. Rottneros Park hade 2019 cirka 42 000 besökare med alla evenemang inräknade. Parken hade öppet från 25 maj till 2 september.

Ett bättre år än normalt om man tittar på de senaste 10–15 åren. Juni och juli visade en ökning av besökare medan augusti blev ganska normal.

Trädgårdsfestivalen 15–16 juni hade färre besökare än under 2018, dålig marknadsföring var troligtvis största orsaken. Sunne Jaktmässa 2–3 augusti drog som vanligt många besökare. Parken arrenderas ut till

arrangören dessa två dagar. Skördefesten som avslutar säsongen i Rottneros Park blev lyckad med en väldigt trevlig stämning samt en liten ökning av besökare.

Spegelsalen hyrdes ut vid 27 tillfällen under 2019, vilket är mer än normalt.

Bland bolagets 15 idéträdgårdar kunde man se trädgårdar av till exempel Christer Sjögren, Alma Löf, Torsby Skidtunnel, Mårbacka minnesgård, Mark Broos med flera.

Ett flertal tillfälliga skulpturutställningar kunde beskådas i parken under sommaren.

Färre personal gjorde att bolaget lyckades sänka lönekostnaderna under 2019.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ett förhållande ska anses vara viktigt för bedömningen av resultat och ekonomisk ställning om det har väsentlig påverkan på kommunens verksamhet. Det ska också bidra till att ge svar på frågan om kommunen har en så god ekonomisk hushållning som kommunallagen kräver. Som verktyg använder Sunne en modell som bygger på fyra aspekter som är viktiga ur ett finansiellt perspektiv.

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan sina kostnader och intäkter under året och över tiden?

Kapacitet: Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

Resultat och kapacitet

Resultatet visar om resurserna kommunen förbrukar täcks av intäkter, skatter och andra medel. Om kostnaderna överstiger intäkterna uppstår obalans. Genom att analysera och jämföra flera år kan utvecklingen mätas. Rör sig kommunen mot obalans eller ökad obalans visar det att den finansiella motståndskraften (kapaciteten) urholkas.

Utveckling av nettokostnadsandelen (procent)

	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens nettokostnader exklusive avskrivningar och pensionskostnader/skatteintäkter + statsbidrag	87,0	84,2	84,1	86,8	88,8
Pensioner/skatteintäkter + statsbidrag	6,5	7,6	7,7	7,4	6,2
Avskrivningar/skatteintäkter + statsbidrag	5,0	4,4	4,3	4,1	4,5
Finansnetto/skatteintäkter + statsbidrag	0,1	0,0	0,0	- 0,1	- 0,1
Nettokostnadsandel (summa löpande kostnader)	98,6	96,2	96,1	98,2	99,4

Risk och kontroll

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning. Kommunal hushållning handlar på ett övergripande plan om kommunernas förmåga att långsiktigt balansera verksamhetens innehåll och kvalitet mot tillgängliga resurser.

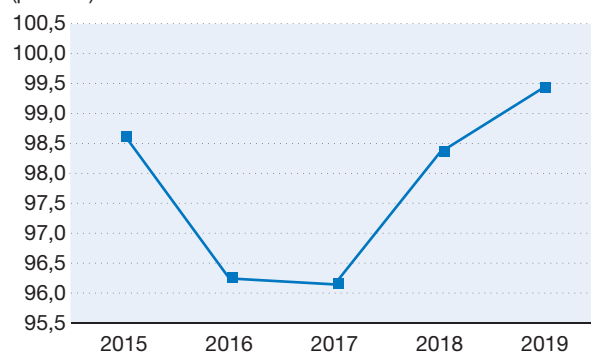
Kontrollfrågor handlar om hur kommunen försöker upprätthålla en god ekonomisk hushållning med en fungerande ekonomistyrning. Konkreta mått är exempelvis hur god budgetföljsamheten är och hur bra kommunen är på att göra prognoser.

Resultat – kapacitet

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunen har balans mellan intäkter och kostnader. Nettokostnadsandel är ett viktigt nyckeltal för att tydliggöra balansen. Måttet räknas på hur stor del verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto tar i anspråk av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. För att kunna analysera varför en kostnad ökar, delas nyckeltalet upp i några viktiga områden för att man ska kunna utläsa om det är verksamhetens kostnader eller de finansiella kostnaderna som förändras mellan åren.

Nettokostnadsutveckling per år

(procent)

Sunne redovisade en nettokostnadsandel med 99,4 procent. Det vill säga att kommunen har en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter.

Jämfört med 2018 ökade verksamhetens nettokostnad med 19,2 mkr. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 9,3 mkr, vilket innebar att nettokostnadsandelen ökade på grund av ökade nettokostnader. Intäkterna var 0,6 procentenheter högre än kostnaderna, vilket gav ett positivt resultat på 4,3 mkr. Kommunen hade ett positivt finansnetto även 2018, vilket bidrog till en lägre nettokostnadsandel. Tillsammans uppgick de löpande kostnaderna till 99,4 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. I ett femårsperspektiv utvecklades nettokostnadsandelen positivt åren 2015–2017, sedan negativt åren 2018 och 2019.

Förändring av kostnader och intäkter

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	259,2	330,5	336,2	335,5	313,8
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar	957,9	1 063,8	1 082,2	1 115,5	1 112,7
Verksamhetens nettokostnader	698,7	799,3	746	780	799,2

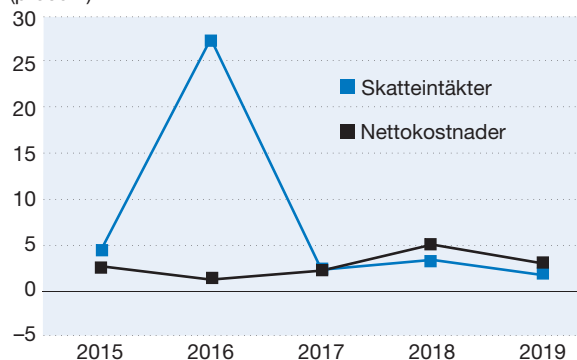
(procent)	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	4,7	27,5	1,7	- 0,2	- 6,9
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar	2,9	11,7	1,8	3,1	- 0,2
Skatteintäkter	4,0	3,0	5,4	2,9	1,9
Generella statsbidrag	3,1	19,4	- 6,2	0,7	- 0,6

Verksamhetens intäkter (som till största delen består av riktade statsbidrag, avgifter för barn- och äldreomsorg och för vatten och avlopp) minskade med 6,9 procent. Ökningstakten stannade av efter de senaste årens höga ökningstakt av intäkter och kostnader, som berodde på intäkter från Migrationsverket för mottagning av asylsökande. Totalt minskade intäkterna från Migrationsverket med 16 mkr mellan 2018 och 2019.

Personalkostnaderna inklusive pensioner har en avgörande betydelse. Personalkostnaderna ökade med 6 mkr, medan lönekostnaderna exklusive pensioner ökade med 9 mkr eller 1,9 procent. Antalet årsarbetare i kommunen minskade från 1 226 till 1 223. Skatteintäkterna ökade med 10,7 mkr och statsbidragen minskade med 1,4 mkr. Skatteintäkter och statsbidrag tillsammans ökade med 1,2 procent. Finansnettot uppgick till 0,7 mkr.

Förändring av kostnader och intäkter per år

(procent)

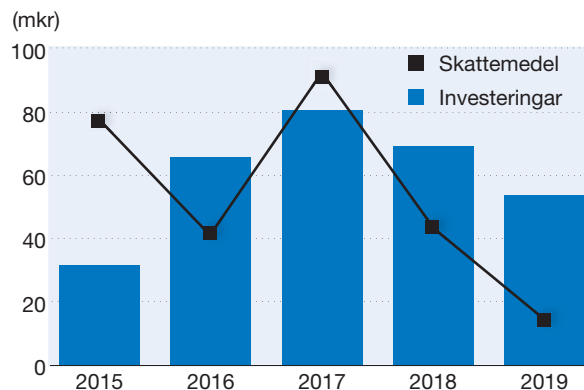
Investeringsvolym

(procent)	2015	2016	2017	2018	2019
Investeringsvolym/skatteintäkter och generella statsbidrag	4,5	8,6	10,4	8,7	6,7
Investeringsnivå (avskrivningar/nettoinvesteringar)	102,9	50,5	41,5	47,7	67,3

Investeringarna uppgick till 53,9 mkr. I ett långsiktigt perspektiv bör investeringsvolymen vara mellan 5 och 6 procent av intäkterna, med hänsyn till befolkningsutveckling och framtida drift- och underhållskostnader. År 2019 hade Sunne investeringsvolymen 6,7 procent, vilket betyder att investeringsvolymen var rimlig.

I tabellen framgår att kommunens investeringsnivå var 67,3 procent. Är investeringsnivån högre än avskrivningsnivån tyder det på att kommunen upprätthåller återinvesteringsnivån, vilket innebär att de materiella anläggningstillgångarna bevaras i gott skick. Risken för kapitalförstöring är därmed liten. Om avskrivningarna är högre än nettoinvesteringarna (det vill säga över 100 procent) en längre period, är risken stor för kapitalförstöring.

Investeringsutveckling

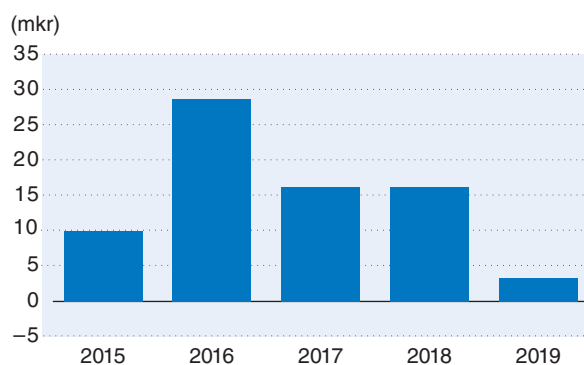
Självfinansieringsgrad av investeringarna

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019	5 år
Årets resultat plus avskrivning	45,1	62,1	63,7	47,1	40,5	258,5
Årets nettoinvesteringar	31,7	65,8	80,7	69,3	53,9	301,4
Självfinansieringsgrad (procent)	142	94,4	79	68	75	85,8

År 2019 klarade inte kommunen att finansiera investeringarna med egna medel.

Självfinansieringsgrad innebär årets resultat, justerat för poster som inte påverkar kassaflödet, ställt i relation till nettoinvesteringarna. En självfinansieringsgrad på 100 procent eller mer innebär att kommunen kan skattefinansiera alla investeringar. Självfinansieringsgraden 2019 uppgick till 75 procent och innebär att investeringarna inte fullt ut finansierades med medel från verksamheten, utan också med ökade lån. Självfinansieringsgraden bedöms ligga på en godtagbar nivå.

Årets resultat

Årets resultat

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Årets resultat	9,5	28,8	30,2	14,5	4,3
Balanskravsjusteringar	- 1,3	- 7,4	- 15,7	- 1,9	0,2
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	8,2	21,4	14,5	12,6	4,5
Medel till resultatutjämningsreserv	1,1	- 13,8	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	7,1	7,6	14,5	12,6	4,5
Öronmärks för integration och inkludering	2,5	7,6	6,0	0,0	0,0
Resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag (procent)	1,3	3,8	3,9	1,8	0,5

Resultatutvecklingen visar hur kommunen har sparat eller använt det egna kapitalet. Under en längre period visar resultatutvecklingen om trenden är kapitaluppbyggande eller kapitalförbrukande. Åren 2015–2019 förstärktes Sunnes kapital med cirka 87 mkr.

Kommunen redovisade ett resultat på 4,3 mkr 2019. Det justerade balanskravsresultatet var 4,5 mkr och kommunen uppfyllde alltså balanskravet. I det justerade balanskravsresultatet ingår reavinster och rea-

förlust i samband med försäljning av anläggningstillgångar. Kommunen budgeterade ett resultat på 6,2 mkr.

Sunne tog emot många ensamkommande ungdomar och nyanlända åren 2014–2017, vilket innebar intäkter i form av bidrag från Migrationsverket och kostnader för ungdomarnas uppehälle och etablering i samhället även 2019. Bidragen från Migrationsverket uppgick 2014 till 18 mkr, 2015 till 38 mkr, 2016 till 90 mkr, 2017 till 80 mkr, 2018 till 49 mkr och 2019 till 32 mkr.

Soliditet

Ett mål som kommunen har är att hålla oförändrad soliditet, det vill säga att behålla den finansiella balansen och den långsiktiga betalningsförmågan. Soliditet anger hur stor andel av tillgångarna som är finansie-

rade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare finansiell ställning. Det är positivt att Sunne har en relativt stabil soliditet över en femårsperiod och ligger på en högre nivå än riket i genomsnitt.

(procent)	2015	2016	2017	2018	2019
Soliditet	51	56	58	56	55
Tillgångsförändring	7,6	0,0	4,9	7,1	2,6
Förändring av eget kapital	2,3	8,8	8,5	3,8	1,1
Soliditet inklusive pensionsskuld äldre än 1998 (ansvarsförbindelse)	9,8	15,6	19,7	23	26

För att få ett relevant mått på ”verklig” soliditet bör också de pensionsåtaganden som redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen inkluderas. Åtagandet uppgick vid årsskiftet 2019–2020 till 213,9 mkr och minskade med 21 mkr mellan 2018 och

2019. Dras beloppet av från det egna kapitalet, sjunker soliditeten från 55 till 26 procent (år 2018 var nivån 23 procent), en förbättring med 3 procentenheter. Kommunen har sedan 2003 betalat delar av ansvarsförbindelsen genom en försäkringslösning.

Skuldsättningsgrad

(procent)	2015	2016	2017	2018	2019
Total skuldsättningsgrad	49	44	42	44	45
varav avsättningar	3	3	3	3	2
varav långfristiga	17	13	10	14	18
varav kortfristiga	29	29	29	27	24

Skuldsättningsgraden ökade med 1 procentenhet till 45 procent. Anledningen var att de långfristiga skulderna ökade när kommunen gjorde en nyupplåning med 30 mkr. Totalt uppgick de långfristiga skulderna till 135 mkr, vilket var en ökning med 32,8 mkr. I avsättningarna ingår visstids- och garantipensioner,

inklusive särskild löneskatt, återställningen av depoin vid Holmby, avsättning för medfinansiering av infrastruktur och avsättning för personalavveckling.

Kommunens avsättning till avtalspensioner minskade med 3 mkr och avsättningen för medfinansiering av infrastruktur minskade med 4 mkr.

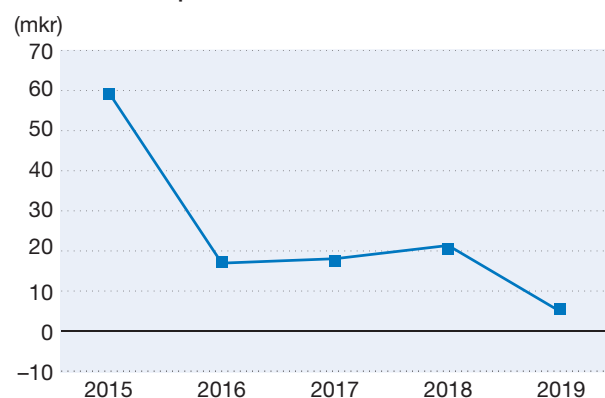
Risk – kontroll

Likviditet

	2015	2016	2017	2018	2019
Kassalikviditet exklusive semesterlöneskuld, procent	91	78	64	70	69
Rörelsekapital exklusive semesterlöneskuld, mkr	- 32	- 47	- 73	- 73	- 41

Kommunens kassalikviditet – alltså likvida medel och kortfristiga fordringar i förhållande till kortfristiga skulder – förändrades negativt med 1 procent. Kassalikviditeten ska helst vara minst 100 procent. Är den lägre innebär det att organisationen har mindre pengar än vad som behövs för att kommunen ska ha en bra betalningsförmåga på kort sikt. Semesterlöneskulden utelämnas i likviditetsmåten, eftersom den inte omsätts det kommande året. Hög likviditet ger en större säkerhet för att kommunen på kort sikt klarar av sina betalningar och åtaganden.

Likvida medel per år

Finansiella nettotillgångar

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättningstillgångar + finansiella anläggningstillgångar	141,2	120,3	124,5	129,2	122,5
Kort- och långfristiga skulder	291,1	264,1	261,5	293,1	315
Netto	- 149,9	- 143,8	- 137,0	- 163,9	- 192,5

Eftersom värdet av de finansiella nettotillgångarna var negativt, hade kommunen ur detta perspektiv en svag betalningsberedskap. Det innebär att kommunen behöver ta ytterligare lån för att ha en god betalningsförmåga. I början av femårsperioden gick trenden

mot bättre värden, för att därefter försämrats 2018 och 2019. Den totala skuldnivån ökade med 22 mkr mellan 2018 och 2019. De senaste fem åren har skulden ökat med 8,2 procent.

Räntor och valutor

	2015	2016	2017	2018	2019
Ränterisk, 1 procent på skuldbeloppet, mkr	0,7	0,2	0,3	0,3	0,2
Skuldandel med rörlig ränta, procent	39	19	46	63	100
Utlandslån, mkr	0	0	0	0	0

Ränterisker relaterade till långfristiga lån hanterar kommunen genom att låta den totala lånestockens räntebindningstid variera. Vid slutet av 2019 var den totala låneskulden 125 mkr i dess helhet placerad hos Kommuninvest. Per invånare blir det 9 396 kronor.

Av kommunens totala låneskuld hade 100 procent av lånen rörlig ränta. Den genomsnittliga rän-

tan var vid årsskiftet 0,51 procent. Ränterisken vid 1 procents förändring är cirka 0,2 mkr på årsbasis. Värdeförändringen vid +1 procent på lån och ränteswappar blev sammanlagt 2,6 mkr. Den genomsnittliga räntebindningstiden för skuldportföljen var 2,18 år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden 1,27 år. Kommunen har valt att inte exponera sig i främmande valutor.

Borgensåtaganden och koncernens resultat

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Borgensåtaganden	222,5	237,4	249,1	223,5	282,7
Koncernens resultat	10,3	28,8	16,2	16,1	3,4
Kommunens resultat	9,5	28,8	30,2	14,5	4,3

Kommunens borgensåtaganden uppgick vid årsslutet till 282,7 mkr, vilket var en ökning med 26 procent eller 59,2 mkr. Per invånare var borgensåtagandena 16 854 kronor.

Av kommunens totala borgensåtaganden var 270 mkr eller 96 procent beviljade för det kommunala bostadsbolaget Sunne Fastighets AB. Övriga 13 mkr av borgensåtagandet gällde bostadsrättsföreningen Sunnehus (11 mkr) och ideella föreningar och organisationer (2 mkr).

Sunne kommun är medlem i Kommuninvest och ingick 1995 en solidarisk borgen för Kommuninvest i Sverige AB:s alla förpliktelser. Åtagandet är begränsat till den låneskuld som kommunkoncernen har i Kommuninvest. Vid årsskiftet 2019 var lånebeloppet 395 mkr.

Sammantaget bedömer kommunen att riskexponeringen är låg.

Pensionsskulden

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Pensioner som kortfristig skuld	24,0	29,9	33,7	22,0	22,2
Avsättningar för pensioner	17,4	15,8	12,3	16,7	13,5
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	264,2	256,5	254,4	235,2	213,9
Total pensionsskuld	305,6	302,2	300,4	283,9	249,6

Sedan 1998 redovisar kommunen pensionsskuld enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att större delen (213,9 mkr) tas upp som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Denna del är dock viktig att ta med ur ett riskperspektiv, eftersom skulden ska finansieras de kommande 50 åren. Pensionsskulden uppgick vid årsslutet till 250 mkr, varav 214 mkr eller 86 procent redovisades utanför balansräkningen. År 2018 minskade avsättningen och pensionsförpliktelser äldre än 1998. Den kortfristiga skulden för pensioner minskade på grund av att ingen extra inlösen av ansvarsförbindelsen gjordes 2019. Pensionsförpliktelser äldre än 1998 minskar alltefter- som de betalas ut.

Kommunen placerade inte medel för framtida pensionsutbetalningar, utan återlånade dem i verksamheten. År 2003 började kommunen betala av pengar via en försäkringslösning, som minskar framtida utbetalningar för de pensioner som idag redovisas som en ansvarsförbindelse. Det är ett alternativ till att placera medel på till exempel aktiemarknaden för att möta framtida pensionsutbetalningar. Totalt betalade kommunen cirka 86 mkr på partiell inlösen mellan 2003 och 2017. Kommunen har en överskottsfond hos ett pensionsbolag på 2,9 mkr.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Budgetavvikelse årets resultat	6,1	14,3	25,0	6,7	- 1,9
Prognosavvikelse augusti jämfört med årets resultat	0,5	12,7	6,3	10,9	- 1,9

Under femårsperioden hade verksamheten ett bättre utfall än budgeterat, totalt cirka 54 mkr eller i genomsnitt cirka 11 mkr per år. En viktig förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunen har en bra budgetföljsamhet både i verksamheterna och på intäktssidan. Budgetavvikelsen blev lägre än 2018.

Av tabellen ovan kan utläsas att det verkliga resultatet 2019 var 1,9 mkr lägre än vad som prognostiserades i delårsprognosen i augusti. Den främsta orsaken till avvikelsen var att verksamhetsområdets kostnader blev högre, men även skatter och statsbidragsintäkter blev högre än prognostiserat.

Budgetavvikelser

	(mkr)	(procent)
Kommunledningsstab	2,4	4,3
Samhällsbyggnad	- 1,1	- 1,5
Barns lärande	- 4,4	- 2,2
Ungdomars och vuxnas lärande	1,0	0,8
Individstöd	- 9,9	- 8
Vård och omsorg	- 3,1	- 1,5
Valnämnden	0,2	72
Miljö- och bygglovsnämnden	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,1	4,8
Kommunrevisionen	0,1	13,4
Pensioner med mera	1,5	9,1
Avskrivningar	0,6	1,6
Summa verksamheten	- 12,7	88
Skatter och finansnetto	10,7	1,3
Totalsumma	- 1,9	94,1

Känslighetsanalys

Oförutsedda händelser eller beslut har betydelse för kommunens ekonomi. I sammanställningen ovan framgår till exempel att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen om 6,5 mkr.

Händelse eller förändring	Kostnad eller intäkt (mkr)
Förändrad skattesats med 1 procentenhet	27,5
Förändring av generella statsbidrag med 1 procent	2,2
Generell avgiftsförändring med 1 procent	0,7
Ränteförändring med 1 procent	1,3
Förändring av försörjningsstöd med 10 procent	0,8
Löneförändring med 1 procent	6,5
10 heltidstjänster	5,5
5 procent av borgensåtagandet infrias	11,2

Beloppet skulle räcka till att betala 12 kommunala tjänster.

Känslighetsanalysen visar hur viktigt det är att det finns marginal när kommunen och verksamheterna utarbetar budget och gör riskbedömningar inför långsiktiga åtaganden.

Om den kommunala skattesatsen höjs med en krona, skulle det ge kommunen cirka 27 mkr i ökade intäkter. År 2013 höjdes skattesatsen från 21:80 till 22:15. Höjningen innebar cirka 7,5 mkr mer i skatteintäkter. Skattesatsen har varit oförändrad de senaste fyra åren. Skattesatsen justerades inför 2019 med anledning av den skatteväxling som skedde i och med nya regionkommunen Region Värmland, då Region Värmland övertog ansvaret för kollektivtrafiken från den 1 januari. Den nya skattesatsen för kommunen efter skatteväxlingen blev 21,67 procent, och total kommunal skattesats i Sunne blev oförändrat 33,35 procent. I posten total kommunal skattesats ingår även skatt till landstinget.

	2015	2016	2017	2018	2019
Primärkommunal skattesats i Sunne	22,15	22,15	22,15	22,15	21,67
Total kommunal skattesats i Sunne	33,35	33,35	33,35	33,35	33,35
Total kommunal skattesats, riksgenomsnitt	31,99	32,10	32,12	32,12	32,19
Total kommunal skattesats, läns-genomsnitt	33,18	33,24	33,44	33,24	33,25

Finansiella mål, måluppfyllelse och god ekonomisk hushållning

Kommunallagen säger att kommunernas budget ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (balanskravet). Dessutom kräver lagen att ett eventuellt negativt resultat ska kompenseras de kommande tre åren med motsvarande positivt resultat.

(mkr)	2015	2016	2017	2018	2019
Redovisat resultat	9,5	28,8	30,2	14,5	4,3

Enligt kommunallagen ska kommunen ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det finns dock inga konkreta anvisningar om vad begreppet innebär eller hur kommunen ska uppnå det. Det är kommunfullmäktige som beslutar om vad som anses som god ekonomisk hushållning i Sunne kommun.

Kommunens långsiktiga finansiella mål är att årets resultat ska vara cirka 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, att investeringarna under en flerårsperiod ska finansieras med egna medel och att skattesatsen ska vara oförändrad, det vill säga 21,67 kronor per hundralapp. Soliditeten, eget kapital i förhållande till totala tillgångar, ska vara lägst 53 procent.

Finansiella mål

Kortsiktigt resultatmål

I den reviderade budgeten för 2019 beslutade fullmäktige om ett kortsiktigt mål för resultatet. Resultatet skulle motsvara 0,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultatet blev 0,5 procent, det vill säga 0,3 procentenheter lägre än målet. Målet uppfylldes inte. Den första prognosen pekade mot ett positivt resultat om cirka 6 mkr. Utfallet blev sämre. Den främsta orsaken var att verksamhetsområdets kostnader blev högre.

Långsiktigt resultatmål

Det långsiktiga resultatmålet är 1 procent av skatter och generella statsbidrag. Kommunen uppfyllde inte målet.

Redovisat resultat (procent)

2015	2016	2017	2018	2019
1,3	3,8	3,9	1,8	0,5

Kortsiktigt investeringsmål

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budget att det kortfristiga investeringsmålet skulle vara att 40 procent av investeringarna ska finansieras med egna medel. Genom tilläggsbudgeteringar under året sänktes målet till 37 procent. Resultatet blev 75 procent, det vill säga 38 procent högre än målet. Målet uppfylldes.

Långsiktigt investeringsmål

Målet är att 100 procent ska finansieras med egna medel under en rullande femårsperiod. Sammanlagt klarade kommunen att finansiera sina investeringar till 85,8 procent. Kommunen klarade inte det långsiktiga finansiella målet att investera av egen kraft. Utslaget på den senaste femårsperioden var investeringarna 301 mkr och medlen från den egna verksamheten 259 mkr – ett ”underskott” på 42 mkr. Den negativa utvecklingen 2019 berodde på en kombination av ökade investeringsnivåer och avtagande resultat.

Redovisad investering (procent)

2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
142	94,4	79	68	75	85,8

Övriga finansiella mål

Skattesatsen var oförändrad 2019 och målet uppfylldes.

Soliditeten ska vara lägst 53 procent enligt fullmäktiges beslut. Kommunens soliditet var 55 procent och målet uppfylldes.

Kommunens kortsiktiga mål för soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser var 20 procent. År 2019 uppgick soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser till 26 procent och målet uppfylldes.

Avslutande iakttagelser

Sunne kommun klarade balanskravet med ett positivt resultat. De flesta verksamheter gjorde ett sämre resultat än budgeterat, medan skatteintäkter, generella bidrag och finansnettot avvek positivt mot budget.

Verksamheterna måste anpassa sina kostnader ytterligare för att klara ett positivt resultat och de ekonomiska utmaningar som kommer de närmsta åren.

Risk – kontroll

Kommunen hade balans mellan kostnader och intäkter. Utvecklingen visar dock att kommunen rör sig mot obalans, som gör att den finansiella motståndskraften urholkas. För att uppnå god ekonomiskushållning är det viktigt att verksamhetens kostnader är under kontroll. Åren 2014–2019 påverkades verksamheterna av flyktingsituationen. Även om verksamheterna ekonomiskt klarade sig inom budgetramarna, har de framöver en stor utmaning i att anpassa verksamheterna efter befolkningsutvecklingen och det minskande ekonomiska utrymmet.

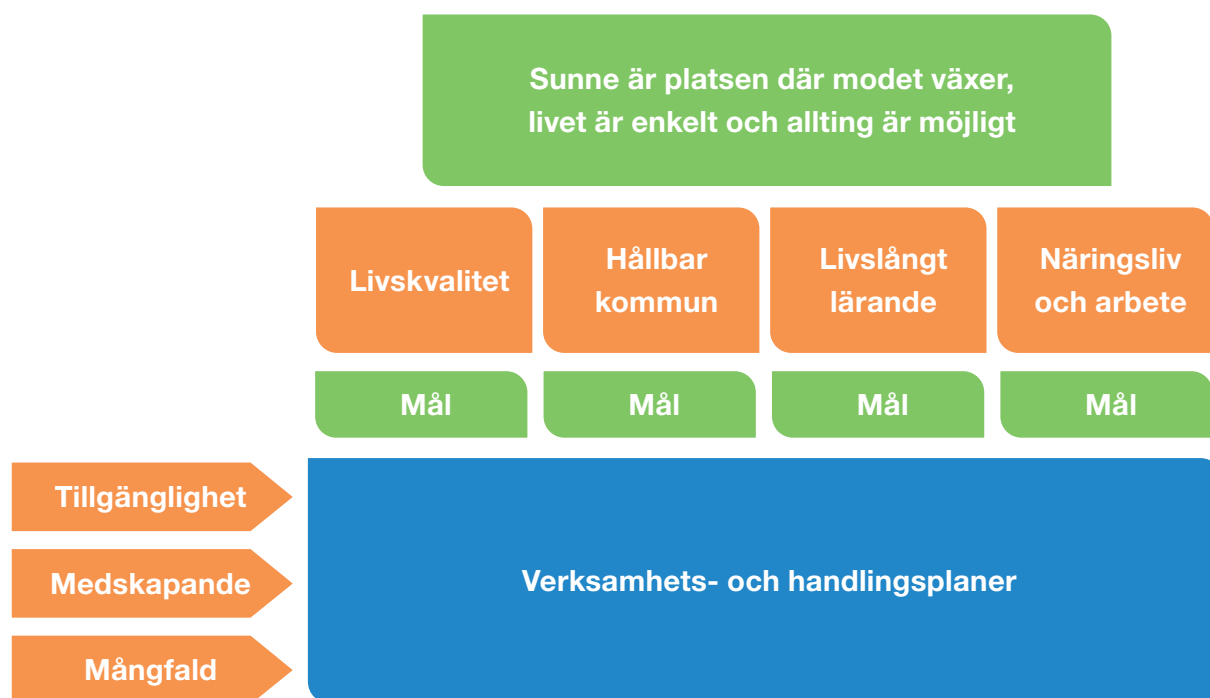
Den kortfristiga betalningsberedskapen, likviditeten, försämrades. Det berodde främst på att den användes för att minska de kortfristiga skulderna och på att de kortfristiga fordringarna ökade. Resultatnivån måste vara tillräckligt hög för att kunna fungera som buffert, så att kommunen kan hantera risker och oförutsedda händelser.

Sunnes inriktning under åren har varit att i första hand ha en stark, långsiktig betalningsberedskap, det vill säga att ha fokus på soliditetsmålet genom en låg skuldnivå. Låg låneskuld och inlösen av pensionsförpliktelserna inom linjen har varit strategin, tillsammans med storleken på investeringsnivån.

Måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmål, målvärden och indikatorer för god ekonomisk hushållning för 2019 utgår från kommunstrategin.

De övergripande politiska målen beslutas av kommunfullmäktige som med utgångspunkt från måluppfyllelsen gör en bedömning av om kommunen anses ha uppnått god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Verksamhetsmål

Visionen för Sunne

Visionen är övergripande. Den anger färdriktningen och ligger till grund för när kommunala beslut ska fattas och genomföras och när verksamhets- och handlingsplaner skapas. De tillhörande målen är ett sätt att kontinuerligt stämna av att kommunen är på rätt väg.

Fyra prioriterade områden ska göra det enklare för invånarna och för dem som funderar på att flytta till Sunne att veta vad kommunen står för och vill. Med Sunne avses hela det geografiska området Sunne kommun.

Vision

Sunne är platsen där modet växer, livet är enkelt och allting är möjligt.

Tillsammans skapar vi ett hållbart Sunne. Vi tar vara på varandras olikheter och erfarenheter, så att alla människor kan utvecklas och växa. Vår historia och kultur bär oss in i framtiden och visar oss nya vägar. I en tillåtande miljö vågar vi pröva nytt.

Prioriterade områden

Fyra områden som är särskilt viktiga att arbeta med för att nå visionen har identifierats:

- livskvalitet
- hållbar kommun
- livslångt lärande
- näringsliv och arbete.

Arbetsstrategier

För att nå vision och mål ska tre arbetsstrategier genomsyra allt arbete och alla beslut som tas inom kommunen. De tre strategierna återfinns i samtliga verksamhets- och handlingsplaner:

- tillgänglighet
- medskapande
- mångfald.

Måluppfyllelse 2019

Totalt finns 13 verksamhetsmål och 4 finansiella mål på kommunövergripande nivå. Alla mål följs upp i delårs- och årsbokslut med insats, effekt och analys för att visa hur arbetet med att uppnå målen genomförts i verksamheten.

Av de 13 kommunövergripande verksamhetsmålen finns 14 mätbara värden eller mått att redovisa, varav 11 var helt uppfyllda, 1 delvis uppfyllt, 1 mäts först senare och 1 visade att målet inte var uppfyllt. Av de 14 måtten visade 79 procent hel måluppfyllelse, 7 procent delvis måluppfyllelse, 7 procent kunde inte mätas 2019 och 7 procent var inte uppfyllda.

Av de 4 finansiella målen finns 5 mätbara värden. 4 av värdena visade måluppfyllelse, medan 1 värde inte var uppfyllt. Av de finansiella målen uppfylldes 80 procent.

Kommunens samlade bedömning av redovisningen av verksamhetsmål och finansiella mål är att god ekonomisk hushållning uppnåddes i ett helårsperspektiv.

Finansiella mål

Kommunens långsiktiga finansiella mål enligt riktlinjer för god ekonomisk hushållning:

- Skattesatsen ska vara oförändrad 21,67 kronor per hundralapp.
- Resultatmålet ska vara 1 procent av summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Investeringar ska till 100 procent finansieras med egna medel sett över en femårsperiod.
- Soliditeten, eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna, ska vara lägst 53 procent.

Kortsiktiga finansiella mål enligt budgetbeslut för 2019

5 finansiella mål varav 4 mål uppfylldes och 1 mål uppfylldes inte.

Måloppfyllelse

	Mål	2015	2016	2017	2018	2019	Måloppfyllelse
Resultatmål	Resultatet ska vara 0,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	1,3	3,8	3,9	1,8	0,5	
Investeringsmål	37 procent av investeringarna ska finansieras med egna medel.	246	63	115	69	75	
Mål om skattesatsen	Skattesatsen ska vara oförändrad, 21,67 kronor per hundralapp.	22,15	22,15	22,15	22,15	21,67	
Mål om soliditeten	Soliditeten, eget kapital i förhållande till totala tillgångar, ska vara 53 procent.	51	56	58	56	55	
Mål om soliditeten	Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen, eget kapital i förhållande till totala tillgångar, ska vara 20 procent.	10	16	20	23	26	

Övergripande verksamhetsmål enligt
budgetbeslut för 2019

Måluppfyllelse

	Kvantitativt mål	Indikator	Måluppfyllelse
Livskvalitet	Invånarantalet ökar.	Antal invånare per sista december	
	Invånarnas hälsa förbättras både fysiskt och psykiskt.	Antal utbetalda heldagar med sjukpenning och arbetsskadesjukpenning per registrerad i åldrarna 16–64 år (snitt i nätverket 10,5) KKIK: källa Försäkringskassan	
	Psykisk hälsa hos unga förbättras och ligger över länstalet.	Psykisk hälsa från ELSA-statistiken	
Hållbar kommun	Nöjda kunder med sitt särskilda boende.	Andel av kunder i särskilt boende som är nöjda i procent (%) Enkäter/Öppna jämförelser	
	Nöjda kunder med sin hemtjänst.	Andel av hemtjänstkunder som är nöjda i procent (%) Enkäter/Öppna jämförelser	
	År 2023 ska minst 50 % av matavfallet från hushåll och verksamheter sorteras ut och behandlas biologiskt.	Andel av total mängd, andel i procent (%)	
	Den totala energianvändningen ska minska med 30 % 2015–2025 i kommunala fastigheter och med 45 % mellan 2015–2030.	Procentuell minskning av energi, mätt som kWh/m²	
	Sunne kommun är en hållbar organisation med målet max 30 medarbetare/arbetsledare till 2025.	Kartläggning	
	Alla elever går ur grundskolan med godkända betyg.	Meritvärde årskurs 9 (genomsnittlig betygspoäng)	
	Samtliga elever ska nå yrkes-/gymnasieexamen.	Genomsnittlig andel i procent (%) Kolada och SIRIS	
Livslångt lärande	Alla ungdomar är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar.	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	
Näringsliv och arbete	Sunne har ett av Sveriges bästa företagsklimat.	Det sammanfattande omdömet om företagsklimatet i kommunen (Svenskt Näringslivs ranking, mätning av kommunernas företagsklimat) Skala 1–6	
	En hög andel av invånarna har arbete.	Andel öppet arbetslösa ungdomar i åldern 18–24 år minskar, procent (%)	
		Sysselsättningstal, andel sysselsatta i ålder 16–64 procent (%) (riket, 93,7 %, Värmland 93,1 %)	

Livskvalitet

I sagolika Sunne är det nära mellan människor och vi värdesätter och välkomnar varandras olikheter.

Insats

För att öka invånarantalet behövs bostäder. Sunne Fastighets AB började bygga på Magasinsgatan och började dessutom bygga ut Allégården. Grundarbeten för lägenhetsbygge pågår på Parkgatan. Fler markanvisningar finns, men inga större byggen påbörjades för övrigt. Arbete med en serviceplan för landsbygden pågår, liksom med en LIS-plan (landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Insatser i skola, vård och omsorg pågår för att familjer ska välja att bosätta sig i Sunne, respektive vilja stanna i kommunen.

En bred kulturverksamhet bedrevs och arbetet med att utveckla mötesplatsen biblioteket fortsatte. En ny mötesplats anläggs på Mejeriängen i projektet *Sagan om Sunne 2.0*. Sundsbergs friluftsområde utvecklas med bland annat nya grillplatser och bänkar liksom bättre förutsättningar för snöproduktion och skidåkning vintertid. Planering pågår för att fortsätta utbyggnaden av cykelvägar.

Samverkan med aktörer inom kommunen fördjupades och det familjestödjande arbetet förstärktes inom elevhälsan.

Effekt

Effekten av insatserna för att öka invånarantalet kommer att synas inom de närmaste åren.

Hälsan förbättras vid sociala möten, aktiviteter och de olika kulturevenemang som erbjuds.

Markant låga värden i speciellt en grupp informanter påverkade det samlade värdet i mätningen av nöjda kunder i äldreomsorgen och gav ett lägre värde, eftersom gruppen ingick i mätningen 2019.

Analys

Det är viktigt att erbjuda attraktiva boendeformer och bra skola, vård och omsorg. Om kommunen inte lyckas väljer människor andra platser att bo och leva på.

Fler insatser behövs för personer i åldrarna 16–25. Här gäller det att fortsätta satsa på att skapa bättre förutsättningar för invånarna att aktivera sig. Cykelplanen ska revideras och fler cykelvägar byggas.

Med en fortsatt satsning på en samlad elevhälsa kan psykisk ohälsa bland barn och unga fångas upp och mötas i ett tidigt skede. Fördjupad samverkan med bland andra familjecentralen, LSS-enheten och Första

linjens psykiatri ger Sunne ett förhållandevis gott läge jämfört med omvärlden, inom ett svårt och massivt ökande problemområde.

Hållbar kommun

I Sunne pågår ett samtal som gör att varje generation tar sitt ansvar så att vi växer varsamt ur ekonomisk, social och ekologisk synvinkel.

Insats

Alla kunder i äldreomsorgen har en kontaktperson som fått ett tydligt uppdrag att upprätta en genomförandeplan enligt kundens behov och önskemål. Personalen planeras efter ”bubblor”, så att den medarbetare som schemaläggs hos kunden så ofta som möjligt är kontaktperson.

Matavfallsinsamling påbörjades i större delen av tätorten.

Fasad och fönster byttes på hemkunskapsbyggnaden, takbyte och nybygge av tak i Svensby utfördes, liksom armaturutbyte på ridskolan och i kontorsutrymmen, rörelsevakter monterades och ny LED-belysning installerades i Fryxellskas gamla idrottshall och en elpanna byttes ut till bergvärme. Värme och el stängs av när de inte behövs. Verksamheten på Ulfberg flyttade till mer energieffektiva lokaler och fastigheten såldes.

Personalenheten genomförde en kartläggning av antalet medarbetare per arbetsledare.

Effekt

Kunderna i äldreomsorgen kan i högre utsträckning påverka sin vardag genom genomförandeplaner. Det rådde hög sjukfrånvaro och kundunderlaget minskade i vissa grupper, vilket försvårade planeringen. Kunden får träffa sin kontaktperson mer frekvent än tidigare.

Invånarna började sortera ut sitt matavfall. Att gå över till matavfallsinsamling är ett stort projekt, som bland annat medför många frågor från kunder. Arbetsbelastningen för berörda medarbetare var hög.

Genom att energieffektivisera så långt det är möjligt i varje projekt minskar energianvändningen i kommunens fastigheter. Energianvändningen kommer att minska tack vare minskat behov av värme och energieffektivare belysningsystem.

Kartläggningen visade att flera arbetsledare leder fler än 30 medarbetare.

Analys

Efter övergången till Life Care-systemet kommer personalen i äldreomsorgen att kunna se genomförandeplanen digitalt. Dokumentationen förenklas, vilket underlättar informationsflödet och uppföljningen av insatser. Det blir samma förhållande både inom hemtjänst och särskilt boende.

Resultatet för utsortering av matavfall presenteras med ett års eftersläpning, vilket innebär att det resultat som presenteras avser 2018. Redan då uppnåddes emellertid målvärdet för 2019. Andelen utsorterat matavfall ökar efterhand som insamlingen byggs ut. Insamlingen ska vara igång i hela kommunen vid årsskiftet 2020/2021.

Energimålet uppnåddes, trots lite färre åtgärder än vanligt på grund av att underhållspengar fick läggas på annat än energieffektivisering. Ytterligare energieffektiviseringseffekter märks 2020, då industritekniska får nya lokaler. Utbyte av energisystemet på Södra Viken planeras och utredning av energianvändningen på Fryxellska (fotbollshall, ishall med mera) pågår. Genomgående i samtliga byggprojekt är att energieffektivisera så långt det är möjligt.

Analys av ledarkartläggningen pågår och förväntas leda fram till en handlingsplan 2020.

Livslångt lärande

Sunne öppnar upp mot omvärlden genom ett livslångt lärande där alla har möjlighet att nå sin fulla potential.

Insats

Lärarna vid Fryxellska skolan arbetade med betyg och bedömning och tog del av en föreläsning av Anna Karlefjärd. De arbetar framåt med en utvecklingsgrupp där förstelärarna är drivande. Förstelärarna driver utvecklingsfrågor i ämneslagen samt generella frågor i respektive arbetslag.

Arbetet med språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt i samtliga ämnen drivs av två särskilda utvecklare (SKUA-utvecklare). De arbetar tillsammans med och handleder alla lärare på skolan.

Skolan ska stötta eleverna under deras hela utbildningstid i Sunne, så att de når gymnasieexamen. Lärarna ska också föra en ständig dialog om lärande och vikten av utbildning för att det ska vara lättare att etablera sig på arbetsmarknaden. En reviderad studie- och yrkesvägledningsplan tas fram, där det tydligt framgår att skola och näringsliv samarbetar. Samarbetet med näringslivsenheten och Handelskammaren fortsätter. Komvux och yrkesvux inom regionen och i Sunne ska fortsätta att utvecklas. Att utbilda eller anställa en utbildad studie- och yrkesvägledare i grundskolan är prioriterat, liksom ett utvidgat samarbete mellan studievägledare och lärare.

Effekt

Det systematiska utvecklingsarbetet med förstelärare och SKUA-utvecklarna har redan fått effekt på elevernas måluppfyllelse generellt. Förstelärarnas arbete i ämnesgrupper förväntas leda till högre måluppfyllelse generellt och i engelska och matematik speciellt.

Att fullfölja gymnasiestudierna och erhålla gymnasieexamen ska leda till en snabb etablering på arbetsmarknaden eller möjlighet till vidare studier. En utbildad studie- och yrkesvägledare kan utföra ett professionellt jobb, där såväl arbetslivskunskap som studiemotivation är två viktiga delar och samarbete med lärare är en bärande kraft.

Analys

Det systematiska arbetet i ämnen specifikt och övergripande genom SKUA-handledare, förstelärare och föreläsningar ger effekt på lång sikt. Förhållningssättet till utbildning och lärande samt betyg och bedömning har förändrats bland lärarna. Arbetet ses som påbörjat och kommer att leda ännu längre när undervisningen blir ännu mer tillgänglig och skolan mer likvärdig.

Närmare samarbete mellan skola och näringsliv bör inspirera barn och elever att skaffa en gymnasieutbildning som leder till arbete eller vidare studier. En välriktad yrkesorientering bör också leda till större engagemang och nyfikenhet hos såväl barn som ungdomar och vuxna att studera och bli anställningsbara.

Näringsliv och arbete

I Sunne finns de bästa förutsättningar för ett brett näringsliv och en växande arbetsmarknad.

Insats

Företagsbesök och led-möten fortsatte. Näringslivsplanen från 2018 förändrades bland annat när det gällde upphandling av byggarbeten. Attitydpåverkan bedrevs genom projektet *Sagan om Sunne 2.0*.

En överenskommelse med Arbetsförmedlingen träffades kring DUA – Delegationen unga till arbete och aktivt uppsökande arbete bedrevs genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). En satsning på entreprenörskap i skolan ägde rum, exempelvis på Södra Viken.

Effekt

Byggupphandlingar genomförs nu så att även lokala entreprenörer kan lägga bud. Om kommunikationen når ut borde det ge utslag i nästa års mätning. Mer behövs dock inom området upphandling. Entreprenörskap i skolan utvecklades på Södra Viken, Brobygrafiska och delvis på SG/Broby.

Andelen unga som arbetar eller studerar ökade.

Analys

Attityderna har förändrats något till det bättre. Det är sannolikt på grund av tydliga insatser som Kvarngatan och Mejeriängen. Upphandling behöver mer fokus, eftersom det fortfarande kommer in synpunkter på riktade upphandlingar vid företagsbesök. Det finns utrymme att profilera sig ytterligare med entreprenörskap i skolorna.

Arbetsmarknadsinsatser samt studiemöjligheter är framgångsfaktorer för att öka andelen unga som studerar eller arbetar. Det krävs dock att det finns resurser avsatta för att uppnå resultat. Satsningen på entreprenörskap i skolan ska fortsätta.

Balanskravsresultat

Årets balanskravsresultat uppgick till 4,5 mkr.

I balanskravsutredningen tas hänsyn till reavinster och reaförluster. Samtliga realisationsvinster som uppkommer vid försäljning av anläggningstillgång dras bort i balanskravet. Återföring av realisationsförluster sker enligt undantagsmöjlighet. Kommunen hade alltså större intäkter än kostnader, så som kommunen haft sedan balanskravet (att kommunen inte får göra ett minusresultat) infördes år 2000.

Reavinster vid försäljning av anläggningar och fastigheter redovisas bland verksamhetsintäkterna som

en jämförelsestörande post med sammanlagt 3,2 mkr. Reaförlust vid försäljning av Bäckalundsskolan redovisas med 3,4 mkr. Försäljningen var ett led i en omstrukturering som medför lägre framtida kostnader.

Kommunfullmäktige beslutade 2014 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I dem ingick möjligheten att avsätta medel till en resultatutjämningsreserv. Medel från resultatutjämningsreserven kan användas vid en tillfällig intäktsdämpning, för att undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt måste byggas upp igen.

(mkr)

Årets resultat	4,3
Samtliga realisationsvinster	- 3,2
Vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0
Vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	3,4
Orealiserade förluster i värdepapper	0,0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	
Medel till resultatutjämningsreserv	0,0
Medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Årets balanskravsresultat	4,5

Nedan sammanställs balanskravsresultaten för perioden, där intäkter i form av realisationsvinster vid försäljning av fastigheter har räknats bort och realisationsförluster lagts till enligt författningsreglerna.

Synnerliga skäl 2019 innehöll realisationsvinster och realisationsförlust i samband med försäljningar. Det innebär att Sunne uppfyllde balanskravet och har uppfyllt det hela den senaste femårsperioden.

(mkr)

	2015	2016	2017	2018	2019
Årets resultat	9,5	28,8	30,2	14,5	4,3
Samtliga realisationsvinster	- 2,0	- 7,4	- 15,7	- 1,9	- 3,2
Vissa realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,7	0	0	0	0
Vissa realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	3,4
Orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	8,2	21,4	14,5	12,6	4,5
Medel till resultatutjämningsreserv	- 1,1	- 13,8	0	0	0
Medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
Årets balanskravsresultat	7,1	7,6	14,5	12,6	4,5
Öronmärks för integration och inkludering	2,5	7,6	6,0	0	0

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetarna är Sunne kommuns största och viktigaste tillgång. Därför är det viktigt att tillsammans verka för god arbetsmiljö, medarbetarengagemang och gott ledarskap som ett led i att vara en attraktiv arbetsgivare. År 2019 arbetade kommunen med utbildning i aktivt medarbetarskap som alla ska få ta del av. Vi är ju varandras arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en stor utmaning. År 2019 gjordes 77 externa och 11 interna rekryteringar. Antalet sökande var drygt 1 600, varav mer än dubbelt så många kvinnor som män. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare, men till några befattningar var det få sökande. Personalenheten var delaktig i marknadsföring av kommunens arbetsgivarvarumärke, dels på orten, dels genom medverkan på mässor och i media.

Årets arbetsplats

Årets arbetsplats i Sunne kommun respekterar varje individ, står för allas lika värde och ser olikheter som en styrka. Medarbetarna jobbar medvetet utåtriktat och har vid flera tillfällen visat upp för Sunneborna vad verksamheten gör tillsammans med sina grupper i daglig sysselsättning. Personalen samverkar även med Utbildningscenter autism, som bedriver kurser på Bergskog, och bidrar på så sätt till marknadsföringen av Sunne. Värdiga vinnare av utmärkelsen Årets arbetsplats 2019 är Bergskog daglig sysselsättning LSS.

Ledarforum

År 2019 fanns det 60 ledare: 40 kvinnor och 20 män. (År 2018 var det också 60 ledare: 41 kvinnor och 19 män.) Ledarforum hade fyra träffar under året. De innehöll föreläsningar av Effect Management i ledarskapsutveckling. Vid ledarforum i mars anordnades en föreläsning om det svåra samtalet. Ledarforum träffade företagshälsovården och pratade om sam-

arbetet sinsemellan. I maj fick ledarna utbildning i arbetsrätt. I oktober anordnade enheten en workshop i att leda i förändring tillsammans med Effect Management och i december fick ledarna utbildning i konflikthantering.

Aktivt medarbetarskap

Cheferna fortsatte att utbilda medarbetarna i aktivt medarbetarskap. Målet var att alla medarbetare skulle ha fått utbildningen 2019. De som ännu inte genomgått den får göra det 2020. Utbildningen består av korta filmer där chefer, medarbetare och kommuninvånare medverkar. Enheten planerar att köpa in utbildningen *Aktivt medarbetarskap för nyanställda* för att använda den vid introduktionsutbildningarna.

Likaväl som ledare behöver utbildning i gott ledarskap, behöver medarbetare få kunskap och möjlighet att reflektera och öva på ett aktivt och framgångsrikt medarbetarskap. Det handlar om att ta ansvar för att relationen fungerar bra med sig själv, sina kolleger, sin chef och dem man är till för. Då behöver man förstå hur man med sitt agerande och sätt att kommunicera påverkar dessa relationer. Vi är varandras arbetsmiljö och behöver ta gemensamt ansvar för att den blir god. Arbetsmiljön påverkar resultatet, effektiviteten och sjukfrånvaron. I Sunne kommun är det lika självklart att utbilda medarbetare i medarbetarskap som ledare i ledarskap.

Medarbetarenkät

Det var många som svarade på Sunne kommuns medarbetarenkät: 76,2 procent som motsvarar 894 personer. Svaren visar en rad friskfaktorer. De flesta har en positiv känsla när de kommer till jobbet och är stolta över sin arbetsplats. Delaktighet, respekt från chefen, stöd mellan kolleger, goda utvecklingsmöjligheter och bra arbetsorganisation får höga måttal. Ett återkommande problem i alla grupper är å andra sidan tidsbrist, hög arbetsbelastning och brist på återhämtning. Här behöver åtgärder arbetas fram.

Nytt samverkansavtal

Arbetet med att ta fram ett nytt samverkansavtal fortsatte. Regelbundna träffar hölls med arbetsgivaren och fackliga representanter för att revidera avtalet. Nästa steg blir att göra en plan för hur det nya samverkansavtalet ska införas i organisationen 2020.

Heltid som norm

Heltidsarbete som norm är ett partsgemensamt arbete mellan Kommunal och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

Ett avtal tecknades 2016 mellan Kommunal, dåvarande SKL och Sobona (Pacta). Avtalets mål är att senast i maj 2021 ska alla erbjudas heltid:

- alla nyanställningar ska vara på heltid
- alla som har deltidsanställning ska erbjudas heltidsanställning
- alla som har heltidsanställning ska i större utsträckning arbeta heltid.

Projektgruppen jobbade vidare med Heltidsresan, deltog i partsgemensamma konferenser och gjorde en medarbetarundersökning inom Kommunals avtalsområde med frågor om heltid som norm. Svaren analyserades och ligger till grund för det framtida arbetet i projektet. Nästa steg blir utbildning för chefer och skyddsombud och därefter arbetsgrupper.

Arbetsmiljöutbildning

Två grupper av chefer och skyddsombud genomförde Suntarbetslivs tredagars grundläggande utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete speciellt framtagna för kommun- och landstingssektorn. En röd tråd genom hela utbildningen är samverkan. Ett arbetsmiljöarbete som drivs i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare har större möjligheter att fungera framgångsrikt. När chefer och skyddsombud får samma kunskap samtidigt, skapas en gemensam bas för arbetsmiljöarbetet. I utbildningen lär man sig använda verktyg som är till stöd i det vardagliga arbetsmiljöarbetet – så att det blir korta steg mellan teori och praktik.

Kommunstyrelsen fick utbildning i arbetsmiljöansvar genom SKR:s utbildningsmaterial.

Företagshälsovård

Hälsolänken – företagshälsa för Sunne kommun bistår med ett mångkompetent resursteam bestående av företagsläkare, psykolog, beteendevetare, företagssköterskor, arbetsmiljöingenjör, ergonomer, företagssjukgymnaster, friskvårdskonsulenter, hälsoterapeuter, träningsinstruktörer, beroendeterapeut, KBT-terapeuter och administrativ personal.

Genom att kommunen använder Hälsolänkens resurser inom områdena arbetsmiljö och företagshälsa skapas trygghet för de anställda. En satsning på hälsa och friskvård är även en klok, långsiktig investering som kan spara kostnader för kommunen.

Löneöversyn

Grundskollärare i årkurserna 4–6, förskollärare, personliga assistenter, socialsekreterare och bibliotek- arier var prioriterade grupper i årets löneöversyn och fick en extra satsning utöver pottens 2,5 procent.

Introduktionsutbildning

Introduktionsutbildningen för nyanställd personal genomfördes i april och oktober. Den bestod av information och beskrivning av kommunens verksamheter. En nyanställd erbjuds att under två timmar få möta alla verksamhetschefer, ekonomichefen, personal- chefen, it-chefen, kommunikationsstrategen och kommunchefen.

Friskvård och hälsa

Sjukfrånvaro

Alla arbetsgivare är skyldiga att redovisa uppgifter om sjukfrånvaro i årsredovisningen, huvudsakligen för att det ska gå att göra jämförelser mellan åren. Sjukfrånvaro är frånvaro under den tid då den anställda har rätt till något av följande:

- sjuklön från arbetsgivaren
- sjukpenning från Försäkringskassan
- aktivitetsersättning från Försäkringskassan
- rehabiliteringsersättning från Försäkringskassan.

Total sjukfrånvaro av sammanlagd arbetstid (procent)

	2017	2018	2019
Totalt	4,7	5,2	5,2

Sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd arbetstid för respektive kön (procent)

	2017	2018	2019
Män	2,9	3,9	4,1
Kvinnor	5,2	5,6	5,5

Den totala sjukfrånvaron var 5,2 procent, samma som 2018. Sjukfrånvaron fördelad på kön var: män 4,1 procent (3,9) och kvinnor 5,5 procent (5,6), räknat på all sammanlagd arbetstid.

Sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd arbetstid för respektive åldersgrupp (procent)

	2017	2018	2019
–29 år	3,4	3,6	3,8
30–49 år	4,2	5,0	5,0
50–	4,7	5,9	5,6

Sjukfrånvaro i mer än 60 dagar av total sjukfrånvaro (procent)

	2017	2018	2019
Totalt	36,2	34,5	35,4

Frisknärvaro

Av kommunens medarbetare hade 33 procent av de anställda ingen sjukdag alls. År 2018 var det 34 procent.

Friskvård

I kommunen finns en friskvårdsgrupp som varje år jobbar fram ett friskvårdsprogram för kommunens anställda. I friskvårdsgruppen ingår Mats Svärdsén friskvårdskonsulent, Dan Levin personalchef, Berit Westergren kommunchef, Henrik Rundqvist fritids- chef, Anneli Jansson kommunikationsstrateg, Susanne Nilsson assistent, Leif Jansson teknisk samordnare, Tuula Dajén kulturchef och Ann Rundqvist receptionist.

Friskvårdsprogrammet 2019

- Förhandsvisning av *Britt-Marie var här* på Teaterbiografen
- Skidkväll Ski Sunne
- Svenska Rallyt, buss tur och retur Vargåsensträckan
- Afrikansk frigörande dans
- Skidresa till Trysil
- Öppen föreläsning om att vara modig med Per Holknekt, Teaterbiografen
- Vandrering till Fågeldammen, Sundsberg
- Våruset
- After Work på Selma Spa och Sunne Sommarland
- Skördefesten i Rottneros Park
- Chess, buss till Sjöfästet
- After Work med respektive på Sunne Krog & Bowling, utdelning av utmärkelsen Årets arbets- plats
- Hockeyresa till Färjestad
- Hela året pågick en poängjakt där de 111 anställda som deltog belönades med bland annat mössor, handskar och presentkort när de deltagit i olika fysiska aktiviteter.

Alla anställda erbjuds att motionera en halvtimme per vecka under arbetstid. Dessutom finns rabatter på trä- ningskort. Aktiviteter som fortsatte var hälsosamtal, stavgångs-, ryggmotions- och cirkelmotionsgrupper samt hälsokurser.

Genomsnittsålder för anställda i Sunne kommun

	2017	2018	2019
Män	47	47	49
Kvinnor	48	48	49

Medellöner

	2017	2018	2019
Män	30 611	31 385	32 319
Kvinnor	28 624	29 617	30 251

Pensionsavgångar

År	Antal	Ålder
2015	38	13 var 65 år, 11 över och 14 under
2016	30	9 var 65 år, 10 över och 11 under
2017	28	11 var 65 år, 9 över och 8 under
2018	33	16 var 65 år, 9 över och 8 under
2019	26	13 var 65 år, 6 över och 7 under

Mellan 2020 och 2024 beräknas 219 personer avgå med ålderspension enligt tabellen nedan.

	Antal
2020	48
2021	34
2022	44
2023	46
2024	47

Årsarbetare

	2017	2018	2019
Gemensam verksamhet	157	143	145
Infrastruktur och skydd, näringsliv	20	17	18
Räddningstjänst	4	5	5
Förskola, skolbarnsomsorg	151	147	150
Grundskola inklusive särskola	191	159	149
Gymnasieskola inklusive kommunal vuxenutbildning	110	95	95
Kultur	19	19	18
Fritid	12	12	12
Gemensam administration pedagogisk verksamhet	3	3	5
Individ- och familjeomsorg	18	22	22
Insatser enligt LSS och psykiatri	148	155	164
Vård och omsorg	351	350	367
Gemensam administration för vård och omsorg	19	21	11
Miljö- och hälsoskydd, hållbar utveckling	7	6	6
Särskilt riktade insatser	67	72	56
Totalsumma	1 277	1 226	1 223

Resultaträkning

Sammandrag, mkr	Kommunen				Sammanställd redovisning	
	Not	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget- avvikelse	Bokslut 2018	Bokslut 2019
Verksamhetens intäkter	(not 1)	335,5	313,8	50,7	339,8	337,5
<i>Därav jämförelsestörande post</i>		1,9	3,2		1,9	3,2
Verksamhetens kostnader	(not 1)	- 1 082,9	- 1 076,8	- 64,0	- 1 071,5	- 1 086,5
<i>Därav jämförelsestörande post</i>		0,0	- 3,4		0,0	- 3,4
Avskrivningar	(not 2)	- 32,6	- 36,2	0,6	- 41,3	- 45,5
<i>Därav jämförelsestörande post</i>		0,0	0,0		0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader		- 780,0	- 799,2	- 12,6	- 773,1	- 794,6
Skatteintäkter	(not 3)	569,3	580,0	- 3,6	569,3	580,0
Kommunalekonomisk utjämning	(not 4)	224,2	222,8	11,8	224,2	222,8
Verksamhetens resultat		13,5	3,5			
Finansiella intäkter	(not 5)	2,3	2,0	0,5	0,8	0,8
Finansiella kostnader	(not 6)	- 1,2	- 1,2	2,1	- 5,2	- 5,6
Resultat efter finansiella poster		14,5	4,3	- 1,8	16,0	3,4
Extraordinära intäkter/kostnader (netto)						
Skattekostnad					0,0	0,0
Uppskjuten skatt					0,3	0,0
Årets resultat	(not 7)	14,5	4,3	- 1,8	16,3	3,4

Nyckeltal

	Kommunen		Budget	Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2018	Bokslut 2019		Bokslut 2018	Bokslut 2019
Verksamhetens nettokostnader/ skatteintäkter och generella statsbidrag	98,3 %	99,5 %	99,0 %	97,5 %	99,0 %
Verksamhetens nettokostnader (exklusive avskrivningar)/skatteintäkter och generella statsbidrag	94,2 %	95,0 %	95,4 %	92,2 %	93,3 %
Avskrivningar/skatteintäkter och generella statsbidrag	4,1 %	4,5 %	4,6 %	5,2 %	5,7 %
Finansnetto/skatteintäkter och generella statsbidrag	0,1 %	0,1 %	– 0,2 %	– 0,6 %	– 0,6 %
Årets resultat/skatteintäkter och generella bidrag	1,8 %	0,5 %	0,8 %	2,0 %	0,4 %

Balansräkning

Sammandrag, mkr			Kommunen		Sammanställd redovisning	
	Not	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget	Bokslut 2018	Bokslut 2019
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och anläggningar	(not 8)	557,5	573,7		811,6	916,3
Maskiner och inventarier	(not 9)	30,2	40,0		33,1	42,6
Finansiella anläggningstillgångar	(not 10)	21,8	22,1		12,9	13,2
Summa anläggningstillgångar		609,5	635,8	700,6	857,6	982,7
Bidrag till statlig infrastruktur	(not 10)	11,1	10,6		11,1	10,6
Omsättningstillgångar						
Förråd	(not 11)	5,6	6,0		7,5	6,4
Fordringar	(not 12)	69,3	79,0		64,5	83,8
Kassa och bank	(not 13)	21,4	4,8		14,3	4,6
Summa omsättningstillgångar		96,3	89,8	73,0	86,3	94,8
SUMMA TILLGÅNGAR			717,0	736,2	773,6	955,0
1 077,5						
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	(not 14)	400,5	404,9	406,7	398,7	417,6
Därav årets resultat		14,5	4,3	6,2	16,3	3,4
Resultatutjämningsreserv		14,9	14,9			
Övrigt eget kapital		385,6	389,9			
Utgående eget kapital		400,5	404,9			
Avsättningar						
Pensionsavsättning	(not 15)	16,7	13,5		16,7	13,5
Andra avsättningar	(not 16)	6,6	2,8		6,6	2,8
Summa avsättningar		23,4	16,4	23,4	23,4	16,4
Skulder						
Långfristiga skulder	(not 17)	102,1	134,9	153,1	339,2	430,3
Kortfristiga skulder	(not 18)	190,9	180,1	190,4	193,0	213,2
Summa skulder		293,0	315,0	343,5	532,3	643,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			717,0	736,2	773,6	955,0
1 077,5						

Sammandrag, mkr

Sammandrag, mkr	Kommunen				Sammanställd redovisning	
	Not	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget	Bokslut 2018	Bokslut 2019
STÄLLDA PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER						
Borgensåtagande	(not 19)	223,5	282,7	320,0	13,3	12,5
Pensionsåtaganden, ansvarsförbindelse	(not 20)	235,2	213,9	250,0	235,2	213,9
Beviljad checkkredit		68,0	68,0	68,0	80,0	80,0
EKONOMISKA ENGAGEMANG SOM INTE REDOVISAS I BALANSRÄKNINGEN						
Operationella leasingavtal	(not 21)	100,7	176,8		166,7	176,8

Nyckeltal

Sammandrag

	Kommunen			Sammanställd redovisning	
	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget	Bokslut 2018	Bokslut 2019
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse	56 %	55 %	53 %	43 %	39 %
Årets resultat/eget kapital	3,6 %	1,1 %	1,5 %	3,9 %	0,8 %
Skuldsättningsgrad	44 %	45 %	47 %	60 %	65 %
Balanslikviditet	50 %	50 %	38 %	45 %	44 %
Kassalikviditet	70 %	69 %	38 %	45 %	44 %
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	23 %	26 %	20 %	18 %	19 %

Kassaflödesanalys

Sammandrag, mkr	Kommunen		Sammanställd redovisning		
	Not	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster	(not 7)	14,5	4,3	16,3	3,4
Avskrivningar	(not 2)	33,0	36,0	41,6	45,5
Förändring av avsättningar	(not 15, 16)	4,6	– 3,2	1,6	– 7,0
Justering för uppskjuten skatt		0,0	0,0	– 0,3	0,0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		0,0	0,0	0,3	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		52,1	37,1	59,5	42,0
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapitalet					
Ökning(–)Minskning(+) av förråd		– 0,6	– 0,4	– 2,2	1,2
Ökning(–)Minskning(+) av rörelsefordringar		– 2,4	– 9,8	4,1	– 19,5
Ökning(+)Minskning(–) av rörelseskulder		– 5,6	– 9,3	– 13,9	20,2
Justering av rörelsekapitalets förändring		0,8	0,0		
I Kassaflöde från den löpande verksamheten		44,4	17,7	47,5	43,8
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningar				0,0	0,0
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	(not 22)	– 76,4	– 60,4	– 94,8	– 144,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,1	– 2,5	0,0	0,0
Förvärv av finansiella tillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella tillgångar		0,0	0,0	0,6	0,0
II Kassaflöde från investeringsverksamheten		– 76,3	– 62,9	– 94,1	– 144,2
Finansieringsverksamheten					
Utlåning					
Utlåning/Ökning av långfristiga fordringar	(not 23)	0,0	0,0	0,9	– 0,3
Återbetalning/Minskning av långfristiga fordringar		1,0	– 0,3	0,0	0,0
Upplåning					
Långfristig upplåning	(not 24)	34,1	28,9	38,5	91,0
III Kassaflöde från finansieringsverksamheten		35,2	28,6	39,4	90,7
Förändring av likvida medel (I+II+III)			3,3	– 7,2	– 9,7
Likvida medel vid årets början		18,1	21,4	21,4	14,3
Likvida medel vid årets slut		21,4	4,8	14,3	4,6

Driftredovisning

(mkr)	2018			2019			Avvikelse mot 2019 års budget		
Verksamhet	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto
Gemensam kommunverksamhet	- 144,8	107,5	- 37,3	- 140,4	102,7	- 37,7	0,9	1,0	1,9
Nämnd- och styrelseverksamhet	- 12,1	1,4	- 10,6	- 12,4	1	- 11,5	1,4	0,1	1,4
Infrastruktur, skydd med mera	- 61,3	19,3	- 42,1	- 62,7	18	- 44,9	- 4,1	0,7	- 3,4
Fritid och kultur	- 40,0	6,1	- 33,9	- 38,3	5	- 33,2	- 0,7	1,9	1,2
Pedagogisk verksamhet	- 430,8	111,8	- 319,0	- 429,6	99	- 330,8	- 16,0	13,4	- 2,5
Vård och omsorg	- 390,2	67,9	- 322,2	- 405,6	68	- 337,5	- 22,6	9,2	- 13,4
Särskilt riktade insatser	- 45,4	45,5	0,1	- 39,2	40	1,1	- 16,4	15,9	- 0,5
Affärsverksamhet	- 67,9	55,2	- 12,7	- 63,1	62	- 1,2	- 3,4	4,1	0,7
Summa	- 1 192,5	414,7	- 777,8	- 1 191,3	395,6	- 795,7	- 60,8	46,2	- 14,6

	2018			2019			Avvikelse mot 2019 års budget		
Per nämnd	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommunstyrelse	- 1 188,7	413,2	- 775,5	- 1 187,4	394,6	- 792,7	- 61,2	46,1	- 15,1
Kommunrevision	- 0,7	0,0	- 0,7	- 0,7	0,0	- 0,7	0,1	0,0	0,1
Miljö- och bygglövsnämnd	- 0,3	0,0	- 0,3	- 0,3	0,0	- 0,3	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnd	- 2,3	1,2	- 1,2	- 2,6	0,6	- 1,9	0,1	0,0	0,1
Valnämnd	- 0,5	0,3	- 0,2	- 0,4	0,3	- 0,1	0,1	0,1	0,2
Summa	- 1 192,5	414,7	- 777,8	- 1 191,3	395,6	- 795,7	- 60,8	46,2	- 14,6

	2018			2019			Avvikelse mot 2019 års budget		
Per verksamhetsområde	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommunledningsstab	- 83,1	19,9	- 63,1	- 72,0	19,4	- 52,5	2,9	- 0,5	2,4
Samhällsbyggnad	- 239,4	167,1	- 72,2	- 241,4	167,1	- 74,2	- 8,9	7,9	- 1,1
Barns lärande	- 230,1	35,1	- 194,9	- 228,5	26,6	- 201,9	- 11,2	6,8	- 4,4
Ungdomars och vuxnas lärande	- 185,8	73,9	- 111,9	- 186,2	71,4	- 114,8	- 4,8	5,8	1,0
Individstöd	- 211,6	83,7	- 127,9	- 211,6	78,7	- 132,9	- 33,9	24,0	- 9,9
Vård och omsorg	- 238,8	33,5	- 205,3	- 247,7	31,4	- 216,3	- 5,2	2,1	- 3,1
Summa	- 1 188,7	413,2	- 775,5	- 1 187,4	394,6	- 792,7	- 61,2	46,1	- 15,1

Investeringsredovisning

Per verksamhets- område (mkr)	2018			2019			Avvikelse mot 2019 års budget		
Verksamhet	Utgifter	Inkomst	Netto	Utgifter	Inkomst	Netto	Utgifter	Inkomst	Netto
Gemensamma lokaler/ verksamheter	- 22,5	0,2	- 22,3	- 27,2	0,0	- 27,2	21,4	0,0	21,4
Fysisk och teknisk planering	- 16,5	2,3	- 14,1	- 11,0	8,8	- 2,2	- 1,6	8,8	7,3
Gator, vägar, parker, turism	- 13,2	0,6	- 12,6	- 8,8	0,0	- 8,7	20,5	0,0	20,6
Räddningstjänst	- 0,1	0,0	- 0,1	- 0,5	0,0	- 0,5	0,0	0,0	0,0
Fritid och kultur	- 1,0	0,0	- 1,0	- 3,9	0,8	- 3,1	- 1,8	0,8	- 1,0
Pedagogisk verksamhet	- 14,0	0,0	- 14,0	- 0,6	0,0	- 0,6	- 0,3	0,0	- 0,3
Särskilt inriktade insatser	- 0,1	0,0	- 0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vård och omsorg	- 2,6	0,0	- 2,6	- 1,6	0,0	- 1,6	2,6	0,0	2,6
Bostäder, industri, vatten och avfall	- 11,1	8,7	- 2,4	- 14,1	4,1	- 10,0	8,8	4,1	12,9
Summa	- 81,1	11,8	- 69,3	- 67,6	13,8	- 53,8	49,6	13,7	63,4

Specifikation av större projekt

(mkr)	Redov 2016	Redov 2017	Redov 2018	Redov 2019	Budget- avvikelse	Totalt	Status
Arbetsmaskin trafik				- 1,7	- 0,2	- 1,7	avslutad
Holmby gaspanna				- 2,5	0,0	- 2,5	avslutad
Stamnät bredband		- 4,2	- 4,2	4,2	- 3,2	- 8,4	avslutad
VA-utbyggnad	- 0,2	- 6,4	- 0,9	- 4,9	18,1	- 12,4	pågår
Industri tekniska programmet				- 14,0	1,5	- 14,0	pågår
Kommunförråd				- 2,3	0,7	- 2,3	pågår
Ridhus Gylleby			- 0,6	- 1,6	0,5	- 2,1	pågår
Solbacka			- 1,5	- 4,2	12,2	- 5,7	pågår

Noter

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
Noter till resultaträkningen				
(not 1) Verksamhetens intäkter				
Försäljningsmedel	23,6	21,7	23,6	21,7
Avgifter och ersättningar	64,8	66,7	64,8	66,7
Hyror och arrenden	44,5	43,6	44,5	43,6
Bidrag	146,4	124,9	146,4	124,9
Verksamheter och entreprenader	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga intäkter	56,2	57,0	56,2	57,0
Summa externa intäkter	335,5	313,8	335,5	313,8
<i>Därav reavinst vid försäljning av materiella anläggningstillgångar</i>	<i>1,9</i>	<i>3,2</i>	<i>0,3</i>	<i>3,2</i>
<i>Därav reavinst/förlust vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Bolagens externa intäkter (efter eliminering)			4,4	23,7
Summa externa verksamhetsintäkter koncernen			339,8	337,5
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	– 714,3	– 720,3	– 714,3	– 720,3
<i>Varav pensionskostnader inklusive löneskatt</i>	<i>– 58,5</i>	<i>– 50,2</i>	<i>– 58,5</i>	<i>– 50,2</i>
<i>Därav förändring av pensionsavsättning inklusive löneskatt</i>	<i>– 4,3</i>	<i>3,3</i>	<i>– 4,3</i>	<i>3,3</i>
<i>årets intjänande av avgiftsbestämd del</i>	<i>– 23,1</i>	<i>– 23,9</i>	<i>– 23,1</i>	<i>– 23,9</i>
<i>pensionsutbetalningar</i>	<i>– 10,2</i>	<i>– 9,9</i>	<i>– 10,2</i>	<i>– 9,9</i>
<i>pensionsförsäkringsavgifter</i>	<i>– 7,1</i>	<i>– 7,1</i>	<i>– 7,1</i>	<i>– 7,1</i>
<i>partiell inlösen pensionsskuld</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>förvaltningsavgifter</i>	<i>– 0,3</i>	<i>– 0,3</i>	<i>– 0,3</i>	<i>– 0,3</i>
<i>löneskatt</i>	<i>– 13,4</i>	<i>– 12,3</i>	<i>– 13,4</i>	<i>– 12,3</i>
Bidrag och transfereringar	– 39,6	– 40,4	– 39,6	– 40,4
Entreprenader och köp av verksamhet	– 80,3	– 82,0	– 80,3	– 82,0
Lokal- och markhyror	– 89,6	– 90,0	– 89,6	– 90,0
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	– 158,6	– 144,1	– 158,6	– 144,1
<i>Varav revisionskostnader för ÅR och Delår</i>	<i>– 0,1</i>	<i>– 0,1</i>	<i>– 0,1</i>	<i>– 0,1</i>
Summa	– 1 082,4	– 1 076,8	– 1 082,3	– 1 076,8
Bolagens externa kostnader (efter eliminering)			11,3	– 9,8
Summa externa verksamhetskostnader koncernen			– 1 071,0	– 1 086,5

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
(not 2)				
Avser planenliga avskrivningar. Avskrivningarna beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde.				
Nedskrivning av anläggningstillgångar				
	0	0	0	0
(not 3)				
Preliminära skattebetalningar som kommit kommunen tillgodo under året	572,1	583,7	572,1	583,7
			0,0	0,0
Prognos för slutavräkning	- 0,8	- 5,4	- 0,8	- 5,4
Differens mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten för föregående inkomstår	- 2,0	1,8	- 2,0	1,8
			0,0	0,0
Summa skatteintäkter	569,3	580,0	569,3	580,0
(not 4)				
Inkomstutjämning	174,3	166,0	174,3	166,0
Kostnadsutjämning	- 3,0	- 3,0	- 3,0	- 3,0
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsavgift	2,1	9,3	2,1	9,3
Utjämningsbidrag LSS	6,0	13,1	6,0	13,1
Fastighetsavgift	28,8	28,8	28,8	28,8
Extra flyktingbidrag och byggbonus	15,9	8,6	15,9	8,6
Summa kommunalekonomisk utjämning	224,2	222,8	224,2	222,8
(not 5)				
Räntor likvida medel och medelsplacering	0,1	0,1	0,1	0,1
Räntor utlämnade lån	0,0	0,0	0,0	0,0
Borgensavgift m m	2,2	1,9	0,7	0,7
Summa finansiella intäkter	2,3	2,0	0,8	0,8
(not 6)				
Räntor banklån m m	- 0,8	- 0,9	- 5,1	- 5,5
Ränta på pensionslöften	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Övriga finansiella kostnader	- 0,4	- 0,2	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	- 1,2	- 1,2	- 5,2	- 5,6
(not 7)				
Avstämning mot KL:s balanskrav				
Årets resultat enligt resultaträkningen	14,5	4,3	16,3	3,4
Tillkommer: synnerliga skäl, reaförlust	0,0	3,4		
Avgår: synnerliga skäl, reavinst	- 1,9	- 2,8		
Avgår: synnerliga skäl, reavinst enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0		
Justerat resultat enligt KL 8 kap 4 §	12,6	4,9		
Resultatutjämningsreserv	13,8	13,8		
Varav öronmärkt för integration och inkludering	13,7	13,7		

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
Noter till balansräkningen				
(not 8) Fastigheter:				
Anskaffningsvärde	575,6	528,8	575,6	528,8
Anskaffningsvärde pågående arbeten	33,2	16,2	33,2	16,2
Anskaffning under året	30,3	10,4	30,3	10,4
Försäljning under året	0,0	- 3,9	0,0	- 3,9
Ackumulerade avskrivningar	- 280,9	- 188,4	- 280,9	- 188,4
Ackumulerade nedskrivningar	- 2,9	- 2,9	- 2,9	- 2,9
Årets avskrivningar	- 15,4	- 17,6	- 15,4	- 17,6
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa fastigheter	340,0	342,7	340,0	342,7
<i>Därav kommersiella fastigheter</i>	8,6	8,5	8,6	8,5
<i>Därav skolfastigheter</i>	189,7	179,4	189,7	179,4
<i>Därav barnomsorgsfastigheter</i>	80,3	79,5	80,3	79,5
<i>Därav äldre- och omsorgsfastigheter</i>	26,6	24,8	26,6	24,8
<i>Därav övriga verksamhetsfastigheter</i>	34,9	34,2	34,9	34,2
<i>Avskrivningstider (genomsnittliga)</i>	32 år	29 år		
Anläggningar:				
Anskaffningsvärde	417,3	442,7	417,3	442,7
Anskaffningsvärde pågående arbeten	13,3	11,2	13,3	11,2
Anskaffning under året	38,5	38,1	38,5	38,1
Försäljning under året	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerade avskrivningar	- 233,5	- 241,7	- 233,5	- 241,7
Ackumulerade nedskrivningar	- 6,5	- 7,3	- 6,5	- 7,3
Årets avskrivningar	- 10,8	- 12,0	- 10,8	- 12,0
Årets omklassificering	- 0,8	0,0	- 0,8	0,0
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa anläggningar	217,5	231,0	217,5	231,0
<i>Därav va-anläggningar</i>	68,2	64,5	68,2	64,5
Summa fastigheter och anläggningar	557,5	573,7	557,5	573,7
Fastigheter och anläggningar i koncernbolagen			254,1	342,6
Summa fastigheter och anläggningar i koncernbolagen			811,6	916,3
<i>Avskrivningstider (genomsnittliga)</i>	32 år	31 år		
(not 9) Inventarier				
Anskaffningsvärde	154,3	132,42	154,3	132,42
Anskaffning under året	7,6	16,36	7,6	16,36
Utrangerade inventarier under året	- 0,1	0,0	- 0,1	0,0
Ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar	- 125,3	- 102,18	- 125,3	- 102,18
Årets avskrivningar	- 6,3	- 6,6	- 6,3	- 6,6
Årets nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa inventarier m m	30,2	40,0	30,2	40,0
Inventarier i koncernbolagen			2,8	2,6
Summa inventarier m m			33,1	42,6
<i>Avskrivningstider (genomsnittliga)</i>	10 år	10 år		

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
(not 10) Finansiella anläggningstillgångar och bidrag till statlig infrastruktur				
Aktier:				
Sunne Fastighets AB (100 % ägarandel)	10,0	10,0	0,0	0,0
Rottneros Park Trädgård AB (100 % ägarandel)	0,1	0,1	0,0	0,0
Summa aktier	10,1	10,1	0,0	0,0
Andelar:				
Kommuninvest ekonomisk förening	10,9	10,9	11,0	10,9
Värmlandstrafik AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,1	0,1	1,1	1,3
Summa andelar	11,0	11,0	12,1	12,2
Bostadsrätter:				
Sunnehus nr 2, 5 st	0,1	0,1	0,1	0,1
Brf Broby, daghem	0,0	0,0	0,0	0,0
Brf Broby, korttidshem	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa värdepapper, andelar, bostadsrätter m m	21,2	21,2	12,3	12,3
Mallbackens IF Sunne	0,0	0,4	0,0	0,4
Sunne Revy och Teaterförening	0,6	0,5	0,6	0,5
Summa långfristiga fordringar	0,6	0,9	0,6	0,9
Uppskjutna skattefordringar			0,0	0,0
Bidrag till statlig infrastruktur				
Fryksdalsbanan	11,1	10,6	11,1	10,6
Summa bidrag till statlig infrastruktur	11,1	10,6	11,1	10,6
Summa finansiella anläggningstillgångar och bidrag till statlig infrastruktur	32,9	32,7	24,0	23,8
(not 11) Förråd, byggnadskontoret	0,7	1,4	2,7	1,7
Exploateringsområden	4,9	4,7	4,9	4,7
Summa förråd	5,6	6,0	7,5	6,4
Förråden värderas till det lägsta av anskaffningsvärde eller det verkliga värdet på balansdagen.				
(not 12) Kundfordringar	9,5	11,9	3,5	13,3
Diverse kortfristiga fordringar	37,9	42,4	38,3	45,1
<i>Därav fordringar på staten</i>	26,5	27,6	26,5	27,6
<i>Därav fordran va</i>	1,9	3,0	1,9	3,0
Företubetalda kostnader och upplupna intäkter	21,8	24,7	22,3	25,3
Summa kortfristiga fordringar	69,3	79,0	64,0	83,8

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
(not 13) Kassa, bank och plusgiro	21,4	4,8	14,3	4,6
Summa likvida medel	21,4	4,8	14,3	4,6
(not 14) Förändring av eget kapital				
Ingående eget kapital	386,0	400,5	382,4	414,2
Årets förändring	14,5	4,3	16,3	3,4
Utgående eget kapital – eget kapital i koncernen	400,5	404,9	398,7	417,6
Uppdelning av eget kapital				
Resultatutjämningsreserv	14,9	14,9		
Övrigt eget kapital	385,6	389,9		
Utgående eget kapital	400,5	404,9		
<i>Rörelsekapital</i>	<i>– 118,0</i>	<i>– 96,1</i>	<i>– 132,1</i>	<i>– 134,8</i>
<i>Anläggningsskapital</i>	<i>518,5</i>	<i>500,9</i>	<i>514,5</i>	<i>552,4</i>
Summa eget kapital	400,5	404,9	382,4	417,6
<i>Öronmärkt för pensionskostnader</i>	<i>11,1</i>	<i>11,1</i>	<i>11,1</i>	<i>11,1</i>
<i>Öronmärkt för integration och inkludering</i>	<i>13,7</i>	<i>13,7</i>	<i>13,7</i>	<i>13,7</i>
(not 15) Ingående avsättning	12,3	16,7	12,3	16,7
Pensionsutbetalningar	– 1,2	– 1,1	– 1,2	– 1,1
Personalförändringar	– 1,0	– 1,0	– 1,0	– 1,0
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,2	0,3	0,2	0,3
Förändring av löneskatt	0,9	– 0,6	0,9	– 0,6
Visstidspension	1,5	– 0,7	1,5	– 0,7
Intjänad förmånsbestämd ålderspension	4,0	0,0	4,0	0,0
Utgående avsättning	16,7	13,5	16,7	13,5
<i>Därav garantipensioner (exklusive löneskatt)</i>	<i>1,5</i>	<i>0,0</i>	<i>1,5</i>	<i>0,0</i>
(not 16) Ingående avsättning	9,4	6,6	9,4	6,6
Årets avsättning återställande av deponi/soptipp	0,2	0,2	0,2	0,2
Uppskjutna skatter, obeskattade reserver	0,0	0,0	0,0	0,0
Medfinansiering statlig infrastruktur	– 3,0	– 4,0	– 3,0	– 4,0
Utgående avsättning	6,6	2,8	6,6	2,8
(not 17) Lån i bank och kreditinstitut ingående värde	65,0	95,0	300,7	390,4
Årets amorteringar inklusive korr	0,0	0,0	0,8	0,0
Nya lån	30,0	30,0	30,0	30,0
Övriga långfristiga skulder	0,0	0,0	0,6	0,0
Skuld för kostnadsersättningar och investeringsbidrag	7,1	9,9	7,1	9,9
Summa	102,1	134,9	339,2	430,3

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
(not 18) Kortfristiga skulder				
Leverantörsskuld	45,7	30,5	33,3	43,2
Övriga kortfristiga skulder	14,6	12,1	17,7	17,6
<i>Därav personalens källskatt</i>	11,6	10,7	12,1	10,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	130,7	137,5	142,0	152,4
<i>Därav räntekostnader</i>	0,2	0,1		
<i>Därav särskild löneskatt</i>	3,6	1,0		
<i>Därav pensionskostnader</i>	22,0	22,2		
<i>Därav semesterlöneskuld</i>	53,0	49,8		
<i>Därav avräkning kommunalskatt</i>	5,5	6,2		
	190,9	180,1	193,0	213,2
(not 19) Borgen för egnahem	0,0	0,0	0,0	0,0
Borgen till Sunne Fastighets AB	210,2	270,2	0,0	0,0
Borgen till bostadsrättsföreningar	11,3	10,9	11,3	10,9
Borgen till ideella/övriga föreningar/organisationer	1,9	1,6	1,9	1,6
Summa borgensåtaganden	223,5	282,7	13,3	12,5
<i>Infriade borgensåtaganden under året</i>	<i>0 st</i>	<i>0 st</i>	<i>0 st</i>	<i>0 st</i>
Sunne kommun har i augusti 1996 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sunne kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 408 mdkr och totala tillgångar till 471 mdkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 395 mkr vilket motsvarar 0,10 % av de totala förpliktelserna och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 456 mkr, 0,10 % av de totala tillgångarna.				
(not 20) Avser pensionsrätter intjänade före 1998-01-01 enligt den s k blandmodellen och enligt pensions- och försäkringsavtalet PFA-98.	235,2	213,9	235,2	213,9
<i>Varav:</i>				
<i>Ingående avsättning</i>	204,7	189,3	204,7	189,3
<i>Aktualisering</i>	3,2	3,2	3,2	3,2
<i>Pensionsutbetalningar</i>	- 8,2	- 9,9	- 8,2	- 9,9
<i>Ränteuppräknings</i>	1,3	1,3	1,3	1,3
<i>Övrigt</i>	- 11,7	- 11,7	- 11,7	- 11,7
Beräknad särskild löneskatt på skulden	45,9	41,8	45,9	41,8
Summa pensionsåtaganden	235,2	213,9	235,2	213,9

mkr	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
	2018	2019	2018	2019
Förpliktelsen minskad genom försäkring inkl löneskatt	87,4	87,4	87,4	87,4
Överskottsmedel i försäkringen	2,5	2,9	2,5	2,9
Aktualiseringsgraden, utredningsprocent	67 %	67 %	67 %	67 %
Kommunstyrelsens ordförande som fullgör sitt uppdrag på heltid omfattas av pensionsreglement för förtroende-män (OPF-KL) där rätt till visstidspension ingår. Kommunstyrelsens 2:e vice ordförande som fullgör sitt uppdrag på halvtid omfattas av (PBF/KL).				
Visstidspension utbetalas fram till tidpunkten för ålderspension.				
Antal visstidsförordnanden	1	1	1	1
(not 21) Ej uppsägningbara operationella leasingavtal				
Överstigande 3 år				
Med förfall inom 1 år	86,9	91,5	86,9	91,5
Med förfall inom 1–5 år	52,3	54,5	52,3	54,5
Med förfall senare än 5 år	27,6	30,7	27,6	30,7
Summa	166,7	176,8	166,7	176,8
Noter till kassaflödesredovisningen				
(not 22) Förvärv av materiella anläggningstillgångar				
Investeringsutgifter enligt redovisning	– 76,4	– 60,4	– 76,4	– 60,4
Investeringsinkomster enligt redovisning			0,0	0,0
Summa nettoinvesteringar	– 76,4	– 60,4	– 76,4	– 60,4
Nettoinvesteringar i bolagen efter elimineringar			– 18,9	– 83,8
Summa nettoinvesteringar i koncernen			– 95,3	– 144,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,2	2,6	0,0	0,0
Försäljningsprovisioner m m	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinster/förluster	– 0,1	– 5,1	0,0	0,0
Summa	0,1	– 2,5	0,0	0,0
(not 23) Långfristiga fordringar, utlåning	0,0	0,0	0,9	– 0,3
Amortering av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar	1,0	– 0,3	0,0	0,0
Summa	1,0	– 0,3	0,9	– 0,3
(not 24) Långfristig upplåning	30,0	30,0	38,5	91,0
Amorteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Slag 238 skuld för anslutningsavgifter	7,1	2,9	0,0	0,0
Slag 2282 medfinansiering statlig infrastruktur	– 3,0	– 4,0	0,0	0,0
Summa	34,1	28,9	38,5	91,0

Särredovisning av avfallsverksamheten

Ansvarsområden

- Omhänderta det hushållsavfall som uppstår i kommunen.

Ekonomiskt resultat

Avfallsverksamhetens resultat i sammanfattning

(mkr)	2017	2018	2019
Intäkter	- 24,4	- 25,3	- 26,6
Kostnader	25,0	25,2	26,7
Nettokostnad	- 0,6	0,1	0,1
Budget	0,0	0,0	0,0
Avvikelse mot budget	- 0,6	0,1	- 0,1
Nettoinvesteringar	0,5	0,2	4

Målpuppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Målpuppfyllelse
Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall?	Andel återvunnet avfall i procent	29	31	27	
Vad tycker kommuninvånaren om sophämtning och renhållning?	Nöjd medborgar-index	8,1	Bättre än senaste mätningen	8,1	

Enhetens ansvar

Avfallsenheten ansvarar för insamling av hushållsavfall, insamling av slam från enskilda avlopp och drift av Holmby avfallsanläggning. På Holmby finns återvinningscentral, deponi, kompost och omlastningscentral för avfall. Dessutom finns möjlighet för företag att lämna sitt avfall.

Aktiviteter för att nå målen

Information om sortering skickas löpande ut via hemsida, Facebook och miljöalmanackan. Separat matavfallsinsamling har startat. I mer än halva Sunne tätort har matavfallskärl ställts ut. Utställningen fortsätter 2020. Under året ställdes det ut en container för separat textilinsamling på Holmby återvinningscentral.

Ekonomiskt resultat

Avfallsverksamheten uppvisade ett negativt resultat med 32 tkr. Underskottet berodde på att enheten fick mindre intäkter än beräknat i budget.

Investeringar

En ny motoriserad grind monterades vid Holmby avfallsanläggning. Tre containrar för fjärrtransport av matavfall köptes in liksom 1 600 bruna, ventilerade matavfallskärl. Leasingavtal för insamlingssystem av deponigas och gaspanna avslutades.

Framtidsspaning

Mer sortering på Holmby återvinningscentral kan komma att införas. Material som kan bli aktuellt är bland annat gips. Senast 2025 ska alla fastigheter i Sverige ha tillgång till bostadsnära insamling av tidningar och förpackningar.

Nyckeltal

Avfallsenheten	2017	2018	2019
Täckningsgrad, %	97,4	100	100
Avfall till deponi, ton	965	1 194	989

Avgift för det vanligaste abonnemanget, 140 liters kärl med tömning varannan vecka

Typ av avgift	2017	2018	2019
Fast avgift	460	504	544
Rörlig avgift	944	944	976
TOTALT	1 404	1 448	1 520

Resultaträkning

(mkr)	Not	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter		24,4	25,3	26,6
Externa intäkter	1	24,0	25,0	26,3
Interna intäkter	2	0,0	0,3	0,3
Verksamhetens kostnader		- 24,9	- 25,0	- 26,5
Externa kostnader	3	- 22,1	- 21,8	- 23
Interna kostnader	4	- 2,3	- 2,8	- 2,9
Avskrivningar	5	- 0,5	- 0,4	- 0,6
Verksamhetens nettokostnader		- 0,5	- 0,2	- 0,2
Finansiella intäkter	6			
Finansiella kostnader	7	- 0,1	- 0,2	- 0,2
Resultat före extraordinära poster				
Extraordinära kostnader				
PERIODENS RESULTAT		- 0,6	0,1	- 0,1

Balansräkning

(mkr)	Not	2017	2018	2019
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	8	4,4	4,4	7,5
Summa anläggningstillgångar		4,4	4,4	7,5
Omsättningstillgångar				
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	0,4	1,0	1,9
Summa omsättningstillgångar		0,4	1,0	1,9
SUMMA TILLGÅNGAR		4,8	5,4	9,4
Eget kapital				
Eget kapital	10	0,9	0,3	0,4
Årets resultat		- 0,6	0,1	- 0,1
Summa eget kapital		0,3	0,4	0,3
Skulder				
Långfristiga skulder				
Lån av kommunen		4,5	4,5	8,8
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	0,0	0,5	0,3
Övriga skulder				
Summa skulder		4,5	5,0	9,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4,8	5,4	9,4

Noter

(mkr)		2017	2018	2019
Not 1	Sophantering	14,3	14,9	15,3
	Verksamhetsavfall	4,4	5,4	5,8
	Enskilda brunnar	5,0	4,5	5,1
	Tidningar och förpackningar	0,3	0,3	0,1
Not 2	Verksamhetsavfall	0,0	0,3	0,3
Not 3	Sophantering	– 13,8	– 13,4	– 14,1
	Verksamhetsavfall	– 4,6	– 4,7	– 4,9
	Enskilda brunnar	– 3,4	– 3,5	– 3,7
	Tidningar och förpackningar	– 0,3	– 0,2	– 0,3
Not 4	Drift- och underhållspersonal, tidsbaserad fördelning	– 0,3	0,0	0,0
	Handläggnings- och administrationskostnader, fördelade	– 0,4	– 0,7	– 0,6
	Övriga kostnader	– 1,6	– 2,1	– 2,3
Not 5	Totalt avskrivningsbelopp enligt kapitaltjänstbilaga	– 0,5	– 0,4	– 0,6
Not 6	Det sker ingen mätning av likvidflöden från avfallsverksamheten.			
Not 7	Den ränta som belastar verksamheten avser internränteberäkning på bokförda värden av anläggningstillgångar (2,9 procent).			
Not 8	Avfallsanläggning Holmby, ingående värde	4,3	4,4	4,1
	Årets inköp	0,5	0,2	4
	Årets avskrivningar	– 0,5	– 0,4	– 0,6
	Utgående värde	4,4	4,1	7,5
Not 9	Kundfordringar	0,4	1,0	1,9
Not 10	Resultat 2013–2018			
	Byte av redovisningsprincip 2015	0,9	0,3	0,4
Not 11	Nordren AB	0,0	0,2	0,0
	Karlstads Energi	0,0	0,3	0,3

Särredovisning av vatten- och avloppsverksamheten

Ansvarsområden

- Vattenförsörjning
- Avloppsverksamhet
- Anläggningsarbeten

Ekonomiskt resultat

Va-verksamhetens resultat i sammanfattning

(mkr)	2017	2018	2019
Intäkter	– 27,8	– 30,7	– 34,7
Kostnader	26,3	29,6	34,8
Nettokostnad	– 1,5	1,1	0,1
Budget	0,0	0,0	0,0
Avvikelse mot budget	1,5	1,1	– 0,1
Nettoinvesteringar	6,5	2,2	6,5

Måloppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Resultat 2019	Måloppfyllelse
Vattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets krav	Till exempel andel bakterier i dricksvattnet	Uppfylldes	Uppfylldes	●
Avloppsrening enligt myndighetskrav	Till exempel utsläppskrav på avloppsvattnet	Uppfylldes	Uppfylldes	●

Verksamhetens ansvar

Vatten- och avloppsverksamheten ansvarar för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Vattenproduktionen sker vid tolv vattenverk.

Ledningsnätet omfattar ungefär 15 mil mark- och sjölagda vatten-, avlopps- och dagvattenledningar. I ledningsnätet finns omkring 30 pumpstationer och fem tryckstegringsstationer samt två större reservoarer.

Cirka 3 000 kunder är anslutna till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Ytterligare cirka 4 000 enskilda avloppsanläggningar finns i kommunen.

Utbyggnad av det kommunala va-nätet pågår.

Aktiviteter för att nå målen

Drift och underhåll av anläggningarna samt provtagning och analys genomfördes enligt plan.

Ekonomiskt resultat

Va-verksamheten uppvisade ett negativt resultat med 157 tkr mer än budgeterat. Underskottet berodde på att enheten fick mindre intäkter än beräknat. Verksamheten ska redovisa nollresultat sett över en längre tid. En komponentindelning (enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 4) av reningsverket genomfördes där respektive komponent skrivs av separat.

Nyckeltal

Vatten och avlopp	2017	2018	2019
Producerat dricksvatten, m ³	738 080	798 762	803 629
Försäljning dricksvatten, m ³	578 900	609 468	561 084
Renat avloppsvatten, m ³	1 086 670	943 053	1 286 865
Försäljning avloppsvatten, m ³	513 862	523 249	490 197
Intäkter (va-taxa), exklusive moms, tkr	22 672	22 558	22 187
Rörlig taxa, vatten och avlopp, inklusive moms, kr/m ³	32,51	33,16	33,83

Årsavgift för ett villahushåll med en förbrukning på 150 m³ (kr inklusive moms)

Typ av avgift	2017	2018	2019
Grundavgift	910	929	947
Förbrukningsavgift	4 878	4 974	5 075
Bostadsenhetsavgift	1 873	1 910	1 948
Dagvattenavgift	150	153	156
TOTALT	7 811	7 966	8 126

Internkontroll

Uppföljning sker kontinuerligt. Verksamheten har förhållandevis många fakturor att hantera. Även antalet el-abonnemang är stort och ökar.

Investeringar

De största investeringsprojekten är inom va-utbyggnad. Utbyggnad ägde rum i Torsberg och mot Gjutaregården. Utbyggnaden och anslutningarna täcks inte fullt ut av intäkterna från anslutningsavgifterna; mellanskillnaden bokförs som investering.

Framtidsspaning

Va-utbyggnaden fortsätter enligt plan. Påverkan av förändrat klimat utreds. Det är viktigt att komma igång med den övergripande va-planen. Va-enheten kommer troligen på sikt att ingå i en större organisation gemensam för norra Värmland. Därför anpassas och förbereds nuvarande organisation. Det är svårt att hitta personal med rätt utbildning och erfarenhet. Arbetet med att ta fram skyddsföreskrifter för vattentäkterna fortsätter. Den administrativa belastningen ökar år för år.

(kr inklusive moms)	2017	2018	2019
Anslutningsavgift för en villafastighet på 1 000 m ²	131 386	134 019	136 684

Resultaträkning

(mkr)	Not	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter		27,8	30,7	34,7
Verksamhetens externa intäkter	1	26,3	27,2	27,9
Brukningsavgifter		22,0	22,6	22,7
Anläggningsavgifter		2,6	0,0	0,0
Ersättning från andra kommuner		1,7	1,4	0,9
Bidrag och försäljning		0,0	3,2	4,3
Verksamhetens kostnader		- 24,9	- 27,2	- 33,2
Verksamhetens kostnader	2	- 15,4	- 21,8	25,9
Interna kostnader	3	- 6,2	- 3,1	- 3,3
Avskrivningar	4	- 3,3	- 2,3	- 4
Verksamhetens nettokostnad		2,9	3,5	1,5
Finansiella intäkter	5			
Finansiella kostnader	6	- 1,4	- 2,4	- 1,6
Resultat före extraordinära poster		1,5	1,1	- 0,1
Extraordinära kostnader				
PERIODENS RESULTAT		1,5	1,1	- 0,1

Balansräkning

(mkr)	Not	2017	2018	2019
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	7	47,6	53,6	57
Summa anläggningstillgångar		47,6	53,6	57
Omsättningstillgångar				
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	2,0	1,8	1,1
Summa omsättningstillgångar		2,0	1,8	1,1
SUMMA TILLGÅNGAR		49,6	55,4	58,1
Eget kapital				
Eget kapital	9	0,1	1,6	2,7
Årets resultat		1,5	1,1	- 0,1
Summa eget kapital		1,6	2,7	2,6
Skulder				
Långfristiga skulder				
Lån av kommunen		48,0	45,6	48,1
Skuld för anläggningsavgifter	10	0,0	7,1	10
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
Övriga skulder				
Summa skulder		48	52,7	58,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		49,6	55,4	58,1

Noter

(mkr)		2017	2018	2019
Not 1	Brukningsavgifter	22,0	23,5	22,7
	Anläggningsavgifter	2,6	0,0	0,0
	Ersättning från andra kommuner	1,7	1,1	0,9
	Bidrag och försäljning av verksamhet	0,0	2,6	4,3
Not 2	Drift- och underhållskostnader, vattenverk	- 3,7	- 4,7	- 4,7
	Drift- och underhållskostnader, vattennät	- 1,0	- 1,0	- 3,3
	Drift- och underhållskostnader, tryckstegring	- 0,5	- 0,2	- 0,5
	Drift- och underhållskostnader, avloppsreningsverk	- 7,5	- 7,9	- 7,9
	Drift- och underhållskostnader, spillvattennät	- 1,1	- 1,0	- 2,5
	Drift- och underhållskostnader, dagvattennät	- 0,8	- 0,7	- 1,1
	Drift- och underhållskostnader, pumpstationer	0,9	- 1,1	- 1,4
	Nyanslutna va-ledningar	0,0	- 5,2	- 1,5
Not 3	Drift- och underhållspersonal, tidsbaserad fördelning	- 4,1	- 2,7	- 3,2
	Handläggnings- och administrationskostnader, fördelade	- 1,7	0,0	0,0
	Övriga drift- och underhållskostnader	- 0,5	- 0,4	- 0,1
Not 4	Totalt avskrivningsbelopp enligt kapitaltjänstbilaga	- 4,0	- 3,0	- 3,9
	varav belopp som belastar exploateringsverksamheten	- 0,7	- 0,7	- 0,7
	Av det totala anskaffningsbeloppet för det nya reningsverket (70 mkr) har 24 mkr räknats av och belastar istället exploateringsverksamheten.			
	Vattenverk, avskrivning: 4–5 procent per år			
	Avloppsreningsverk, komponentindelad			
	Ledningsnät, avskrivning: 2 procent per år			
	Komponentavskrivning används på alla nya investeringar sedan 2016.			
Not 5	Det sker ingen mätning av likvidflöden från va-verksamheten.			
Not 6	Den ränta som belastar verksamheten avser internränteberäkning på bokförda värden av anläggningstillgångar (2,9 procent).			
Not 7	Vattenverk, ledningar med mera, ingående värde	12,0	17,9	25,5
	Årets inköp	6,5	8,3	6,5
	Årets avskrivningar	- 0,6	- 0,7	- 1,6
	Utgående värde	17,9	25,5	30,5
	Avloppsreningsverk, ledningar med mera, ingående värde	32,3	29,7	28,1
	Årets inköp	0,0	0,0	0,0
	Årets avskrivningar	- 2,6	- 1,6	- 1,6
	Utgående värde	29,7	28,1	26,5
	Del av reningsverksprojektet som belastar exploateringsverksamheten			
	Ingående värde	16,1	15,3	14,6
	Årets avskrivning	- 0,7	- 0,7	- 0,7
	Utgående värde	15,3	14,6	13,9
Not 8	Kundfordringar	2,0	1,8	1,1
Not 9	Resultat 2013–2018 Byte av redovisningsprincip 2015	0,1	1,6	2,7
Not 10	Skuld för anslutningsavgifter		7,1	9,9
	Ackumulerade upplösningar anslutningsavgifter	0,0	0,0	0,0

Kommunledningsstab

Chef: Anders Olsson

Ansvarsområden

- Politisk verksamhet
- Verksamhetschefer
- Bidrag till Rottneros Park Trädgård AB och Västana Teater
- Stiftelsen Selma Lagerlöfs litteraturpris
- Färdtjänst och kollektivtrafik
- Kommunikation
- Kommunkansliet
- Personalenhet
- Ekonomienhet
- It-enhet

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	19
Kostnader	72
Nettokostnad	53
Budget	55
Avvikelse mot budget	2
Nettoinvesteringar	1

Ekonomisk beskrivning

Kommunledningsstabens verksamhet gav totalt sett ett överskott på 2,4 mkr. Lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster bidrog. Bland annat kommunchefstjänsten stod vakant under hösten. Avgiften till Region Värmland blev lägre. Eftersom Office 365 infördes stegvis under året slog inte licenskostnader igenom fullt ut. Intäkterna blev högre tack vare bidrag från omställningsfonden.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Hållbar kommun					
Öka kvaliteten på bemötandet	Andel av medborgarna som uppfattar att de fått ett gott bemötande, procent	76	≥ 85	Mättes inte 2019	
Öka kommunens tillgänglighet	Andel som tar kontakt via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga, procent	39	≥ 58	Mättes inte 2019	
Livskvalitet					
Jämställdhet och mångfald i kommunen ökar	Löneskillnaden mellan män och kvinnor ska minska, procent	5,7	≤ 3,0	6,1	■
	Friskhetstalen bland kommunens anställda ökar, procent	94,8	≥ 96	94,8	■
	Genomsnittlig sysselsättningsgrad, procent	94,8	≥ 96	93,6	■
Näringsliv och arbete					
Fibernätet förbättras	Fastigheter med tillgång till fiber, procent	75	100	100	●
Väg- och fibernät samt tåg- och flygförbindelser förbättras	Antal avgångar på Fryksdalsbanan Sunne–Karlstad, Karlstad–Sunne måndag–fredag med restid ≤ 50 minuter	4	Lika som eller fler än föregående år	0	■

Aktiviteter för att nå målen

Insats: För att minska löneskillnader mellan kvinnor och män pågår en lönekartläggning och diskussioner med kommunens ledare. Friskhetstalet nådde inte förväntat mål, men kontinuerligt förebyggande arbete pågår med alla ledare tillsammans med personalenheten och företagshälsovården, Hälsolänken.

Måluppfyllelsen ligger i nivå med fjolårets resultat.

Heltid som norm ska införas inom Kommunals avtalsområde senast i maj 2021 och projektet pågår.

Fiber byggdes ut i de tre områden där det saknats: Finnsjön, Bäckalund och Västra Ämtervik.

De senaste åren har stora upprustningsinsatser gjorts på Fryksdalsbanan.

Effekt: En liten ökning av löneskillnaden ses mellan 2018 och 2019. Friskhetstalet var relativt högt och på samma nivå som 2018.

Fibernätet är utbyggt i kommunen, men målet nåddes ändå inte. Fiber erbjuder stora möjligheter för invånarna att bland annat driva företag utanför tätorterna. Möjligheterna att kunna använda e-tjänster och andra digitala verktyg är stora i Sunne kommun.

Restiden för tåg ligger mellan 52 och 68 minuter. De flesta resor tar upp till 57 minuter, medan fyra resor tar 60 minuter eller mer.

Analys: Jämfört med 2017 var löneskillnaden mindre, men jämfört med 2018 ökade den, trots satsningar på kvinnodominerade yrken i löneöversynen 2018 och 2019. Eftersom gruppen män är relativt liten, kan en förklaring vara att högre löner hos ett fåtal individer slår igenom i den sammanvägda statistiken. Lönekartläggning är ett viktigt arbete för att på lång sikt minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor eller inom samma yrkeskategori. Även medarbetarsamtal, RUS-samtal, är viktiga i den förebyggande processen. Arbetet med förebyggande insatser är ständigt pågående.

Antalet avgångar från Sunne på vardagar med Fryksdalsbanan är 12 och tillbaka från Karlstad finns 13 avgångar att välja på, men ingen resa understiger 52 minuter i restid. Dialogen med Värmlandstrafik fortsätter. Rälsbyte till helsvetsad räls, vilket planeras om några år, medför höjd hastighet och sänkt restid.

I stort sett alla hushåll i kommunen har fått erbjudande om fiberanslutning. Hittills har 10–15 procent valt att inte ansluta sig, trots att fiber finns i närområdet. Därutöver finns en grupp hushåll som är anslutna med andra bredbandstekniker med lägre hastighet. Sunne har, jämfört med andra kommuner, en ovanligt stor andel fiberanslutna hushåll på landsbygden.

Investeringar

Två projekt redovisas under kommunledningsstaben:

- höjning av aktiekapital, Sunne Fastighets AB, 0 kr (14 mkr)
- *IT-plan*, 1,2 mkr (2 mkr).

Höjning av aktiekapitalet var inte aktuellt 2019.

Projektet *IT-plan* genomfördes med ett överskott på knappt 0,9 mkr som resultat.

Tillgänglighet

Projektet *En stad för alla* följdes upp och genomförda åtgärder redovisades för tillgänglighetsrådet.

Ett exempel på åtgärd är kommunhusets reception som byggts om med ökad tillgänglighet och säkerhet som resultat.

Framtidsspaning

Behovet av de resurser som krävs för att upprätthålla välfärden på dagens nivå ökar snabbare än skatteintäkterna. Kommunen står därför inför stora utmaningar.

Samtidigt har Sunne kommun en på många sätt gynnsam situation med ett starkt näringsliv med tillväxt i alla branscher och ett gott näringslivsklimat. Arbetslösheten är låg, kommunen är digitalt framtidssäkrad via utbyggd fiber och det finns ett intresse för Sunne som etableringsort. Invånarantalet är stabilt och bostadsbristen tillgodoses genom att det byggs nya lägenheter.

Under 2020 tillträder en ny kommunchef som kommer att leda kommunförvaltningen i det spännande arbete som väntar.

Samhällsbyggnad

Chef: Anders Olsson

Ansvarsområden

- VA-enheten
- Avfallsenheten
- Plan och projekt
- Kostenheten
- Elenheten
- Trafik och park
- Miljö- och byggenheten
- Räddningstjänst
- Näringsliv och tillväxt
- Kulturenheten
- Fritid

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	167
Kostnader	241
Nettokostnad	74
Budget	73
Avvikelse mot budget	- 1
Nettoinvesteringar	50

Ekonomisk beskrivning

Verksamhetens avvikelse mot budget blev +0,1 mkr. Exploateringsverksamheten hade en negativ avvikelse på 1,2 mkr, vilket medförde att den totala avvikelsen för verksamheten blev -1,1 mkr. Orsaken var försäljningen av Bäckalunds skola som medförde en realisationsförlust på 3,4 mkr.

Större interna kostnadsposter som medförde negativa avvikelser var vinterväghållningen, vägbidrag och kostnader för rivning av byggnader vid gamla Hasses handelsträdgård. Högre intäkter och lägre personalkostnader vägde upp.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Hållbar kommun					
Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall?	Andelen återvunnet avfall i procent	29	33	22	
Hållbar kommun					
Sunne kommun ger god service med god kvalitet oavsett ålder, social eller ekonomisk livssituation.	Antal besök på kommunens bibliotek	195 210	200 000	Måtfel	
	Responstid för räddningstjänst, mediantid i minuter (tid från 112-samtal till första resurs på plats)	14,4	11,5	10,6	
Näringsliv och arbete					
Sunne har ett av Sveriges bästa företagsklimat.	NKI-värde i mätningen Insikt	81	≥ 75	78	

Aktiviteter för att nå målen

Insats: Det pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla biblioteket som mötesplats, bland annat med en stor barnverksamhet. För att sänka responstiden har räddningstjänsten sedan ett par år tillbaka infört en så kallad FIP-bil (första insatsperson). För att öka andelen hushållsavfall som återvinns påbörjades bland annat matavfallsinsamling och det finns nu möjlighet att lämna textilier i en separat behållare på Holmby återvinningscentral. När det gäller myndighetsservicen arbetar miljö- och byggenheten aktivt med att bemöta varje kund efter behovet i varje enskilt ärende. Informationen på hemsidan förbättras i samarbete med näringsliv och tillväxt och ett arbete med digitalisering och e-tjänster pågår.

Effekt: Antalet besökare på biblioteket ökade mellan 2017 och 2018. Barnverksamheten bidrog till det.

FIP-bilen stod stilla en period, men är nu åter i drift och bidrar till att sänka räddningstjänstens responstid. Miljö- och byggenheten fokuserar på att utveckla områden som företagarna gav lägre omdömen på i den senaste insiktsmätningen. Matavfallsinsamling ska införas i hela kommunen. Hittills har avfallsenheten ställt ut kärl för matavfall i större delen av Sunne tätort.

Analys: Tillförlitlig besöksstatistik för biblioteket saknas 2019, eftersom räknaren var ur drift en period. Besökstalen är höga och jämfört med andra kommuner ligger Sunne även högt på utlån av e-böcker, vilket är positivt även om det motverkar målet att öka antalet besökare. Ett annat sätt att mäta bibliotekets verksamhet införs 2020. Den ökning av responstiden som registrerades 2018 visade sig bero på rapporteringen; nu är statistiken mer rättvisande. Det är viktigt att

FIP-bilen kan hållas i drift kontinuerligt. Miljö- och byggenhetens fokusområden ger förhoppningsvis resultat i nästa års insiktsmätning. Matavfalls- och textilinsamlingen medför ökad återvinning. Statistik sammanställs och presenteras årsvis i efterhand. Att andelen återvunnet material sjönk mellan 2018 och 2019 berodde på att mätmetoden ändrades.

Investeringar

Drygt 50 investeringsprojekt redovisas under verksamheten samhällsbyggnad. Budgeten uppgick totalt till 97 mkr, varav 50 mkr förbrukades. Vissa projekt blev förskjutna i tid och kunde inte påbörjas som planerat, alternativt hann inte avslutas 2019. Här planeras istället genomförande och avslut 2020. Skälen är flera, bland annat egen resursbrist, men även yttre omständigheter.

De största planerade investeringsprojekten:

- nybyggnad för industritekniska programmet, 14 mkr (15,5 mkr)
- bro över Frykensundet, 0,2 mkr (12,6 mkr)
- va-utbyggnad, 4,9 mkr (12 mkr)
- exploatering på Torvnäs och Solbacka, 4,2 mkr (8,2 mkr).
- Industritekniska programmets bygge blir färdigt 2020. Bron över Frykensundet försenades av yttre omständigheter och kunde inte påbörjas som planerat. Genomförandet blir istället 2020. Vad gäller va-utbyggnaden ändrades redovisningsprincipen, vilket förklarar det stora överskottet. Exploateringen på Torvnäs och Solbacka fortsätter 2020.

Tillgänglighet

Samhällsbyggnad har en handlingsplan för tillgänglighet som revideras årligen. Exempel på genomförda åtgärder 2019:

- entrén till våning 1 Kvarngatan 6 tillgänglighetsanpassades med automatisk dörröppnare och ramp på utsidan
- en ny app för besöksnäringen utvecklades, där besöksmål i kommunen presenteras i både skrift och tal på svenska och engelska
- i projektet Sagan om Sunne 2.0 togs särskild hänsyn genom exempelvis val av en ytbeläggning som underlättar för rullstolsburna på aktivitetsområdet.

Framtidsspaning

Fortsatt och utvecklad samverkan med andra kommuner är viktig för att garantera både framtida kvalitet och kompetensförsörjning i verksamheten. År 2020 kommer bland annat ett förslag till gemensam drift inom va och avfall i SuToHaMu-kommunerna (Sunne, Torsby, Hagfors och Munkfors) att presenteras för politisk behandling.

Den nya kultur- och näringslivsenheten utformas i detalj. Det kan även bli aktuellt med fler strukturella förändringar inom samhällsbyggnad.

Ett fokus kommer att ligga på den översiktliga planeringen (FÖP). Enheten kommer också att behöva arbeta för en bättre planberedskap, för att kunna möta det ökade tryck som väntas. Behovet av en nordlig bro kommer sannolikt att öka.

Näringslivet i kommunen har god tillväxt, men samtidigt brist på arbetskraft, vilket behöver stimuleras.

Barns lärande

Chef: Anna Ullenius

Ansvarsområden

- Familjecentral
- Förskola
- Fritidshem
- Förskoleklass
- Grundskola, årskurs 1–6
- Grundsärskola, årskurs 1–6

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	26,6
Kostnader	224,1
Nettokostnad	201,9
Budget	197,5
Avvikelse mot budget	– 4,4
Nettoinvesteringar	0,3

Ekonomisk beskrivning

Underskottet för barns lärande berodde på för höga personalkostnader; de åtgärder som gjordes för att komma i ram räckte inte till. Det var fler barn i förskolan, både i egen verksamhet och placerade i andra kommuner. Det kom även en sen hyreshöjning som inte var med i budget.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Livskvalitet					
Hög tillgänglighet på förskoleplatser	Plats på förskolan på önskat datum, andel procent	100	100	100	
Hög kvalitet på undervisning	Årsarbetare i förskolan med förskollärlärolegitimation, kommunal regi, andel procent	76	Minst 80	78	
	Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel procent	46,9	Minst 70	51,2	
	Lärare med pedagogisk högskoleexamen i kommunal grundskola, andel procent	87,4	Minst 95	79	
Livslångt lärande					
Alla elever går ut grundskolan med godkända betyg	Elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel procent	73,8	100	77,3	
	Elever i årskurs 6 med lägst betyget E för ämnesproven i SV, SVA, hemkommun, genomsnittlig andel procent	83,7 (Riket 90,1)	Över nivå för riket	89,8	
	Elever i årskurs 6 med lägst betyget E för ämnesproven i EN, hemkommun, genomsnittlig andel procent	83 (Riket 90,1)	Över nivå för riket	90,7	
	Elever i årskurs 6 med lägst betyget E för ämnesproven i MA, hemkommun, genomsnittlig andel procent	85,2 (Riket 89,3)	Över nivå för riket	86,7	
	Betyg som är A och/eller B i årskurs 6, andel procent	15	Minst 25	21	

Aktiviteter för att nå målen

På huvudmannanivå vidareutvecklas arbetet med inre processer tillsammans med skolledarna kontinuerligt. Det genomförs i parallellprocess med lärarna och syftet är ytterst att pedagogerna ska stärka sin professionalism. De ska känna ökad inre styrka och trygghet för att kunna möta och bemöta alla barn och elever ur ett inkluderande perspektiv. Undervisningen ska vara tillgänglig för alla och målpuppfyllelsen ska öka på sikt. Beprovad erfarenhet och aktuell forskning visar att bemötande och förståelse av lärande är ytterst viktiga delar av lärandets kärna. Professionella lärare ger trygga barn och elever med stärkt lärandeidentitet, det vill säga en tro på den egna förmågan att lära.

Det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas med höga förväntningar på både elever och personal, när det gäller både utbildning och socialisering. Målpuppfyllelsen förväntas öka, liksom den positiva upplevelsen av utbildningstiden. Det förväntas leda till högre meritvärden och höga värden på skolenkäten.

Samtliga lärare från förskoleklass till gymnasieskola har genomgått kompetensutveckling i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA). Förskolan arbetade med *Läslýftet*, där språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är en del. Ansatsen var ett formativt förhållningssätt med ett sociokulturellt perspektiv, där inkludering är en central del och förväntas avspeglade sig i analysen av resultat.

Tidigare kvalitetsrapporter har visat stora skillnader mellan pojkars och flickors resultat.

Även undervisningen i fritidshemmen behöver vidareutvecklas. Läsåret 2018/2019 inrättades en tjänst som genuspedagog och fritidsutvecklare i grundskolan. Det förväntas leda till en tydligare styrning och inriktning av värdegrundsarbetet. På högstadiet inrättades en tjänst som elevcoach. De båda tjänsterna är led i att förstärka arbetet med likvärdig utbildning, tryggare lärmiljö, högre skolnärvaro och ökad målpuppfyllelse.

För att ytterligare stärka likvärdigheten i utbildningen på låg- och mellanstadieskolorna lades resurser på tidigt stöd i läs- och skrivutveckling.

Internkontroll

Resultatet av granskningen återrapporteras till kommunstyrelsen och fullmäktige i samband med övriga ekonomiska redovisningar och i uppföljningsrapporten av internkontrollplanen.

Tillgänglighet

Utbildningen utformas så att barn och elever känner sig delaktiga i sin utbildning, får stöd efter behov och så att de känner sig trygga i sin arbetsmiljö. I en likvärdig skola når alla barn och elever såväl sociala som kunskapande mål och undervisningen anpassas efter individens och/eller gruppens behov. Undervisningen är trygg, stödjande och uppmuntrande med variation och utmaningar. Ord som bemötande och allas lika värde är centrala för en tillgänglig lärmiljö. En tillgänglig lärmiljö omfattar även anpassad fysisk ute- och inomhusmiljö.

Eftersom skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna till att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling, ser huvudmannen ledarskap och tillgänglighet som grunden för en god lärmiljö.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att förändra och förbättra förskole- och skollokaler allt efter nya omständigheter och behov. Byggnader byggs om och till, ventilation och säkerhet kontrolleras och åtgärdas. Skolornas skyddsombud på såväl elev- som pedagognivå är viktiga aktörer för rektorers och huvudmannens möjligheter att utveckla arbetsmiljön.

Systematiska arbetsmiljöronder genomförs och då dokumenteras både behov och vidtagna åtgärder.

Framtidsspaning

Elevhälsans förebyggande, främjande och åtgärdande arbete ska bli synligare och inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Mål och utvärdering av elevhälsans arbete ska analyseras i förhållande till barns och elevers lärande och utveckling. Med utgångspunkt från resultaten fortsätter vidareutvecklingen av rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet. Områden att nämna i sammanhanget är insamling av data som elevresultat, kränkningssärenden, klagomål, skolenkäten, elevhälsoplan och arbetsplaner. Även en handlingsplan för att rekrytera och behålla behörig personal med adekvat utbildning ska utarbetas 2019/2020. Resultatdialogen ska också rymmas naturligt i kvalitetsarbetet i samspel med medarbetar- och lönesamtal.

Ungdomars och vuxnas lärande

Chef: Ylva Winther

Ansvarsområden

- Grundskola, årskurs 7–9
- Grundsärskola, årskurs 7–9
- Gymnasieskola
- Gymnasiesärskola
- Yrkehögskola och uppdragsutbildning
- Vuxenutbildning och svenska för invandrare
- Särskild utbildning för vuxna

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	71,4
Kostnader	186,2
Nettokostnad	114,8
Budget	115,8
Avvikelse mot budget	1
Nettoinvesteringar	0,3

Ekonomisk beskrivning

Den positiva avvikelsen som ungdomars och vuxnas lärande hade, berodde på mer interkommunal ersättning än förväntat.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål 2019	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Livslångt lärande					
Samtliga elever ska nå yrkes- eller gymnasieexamen, betyg	Elever i årskurs 9 som är behöriga till ett gymnasieprogram, procent	81	90	84	■
	Andelen som fullföljer gymnasiet inom tre år (examen eller studiebevis, hemkommun), procent	69	90	64,9	■
Näringsliv och arbete					
Fler utbildningar i egen regi matchas med näringslivets efterfrågan på arbetskraft	Antal gymnasieutbildningar, yrkesutbildning	6	3	6	●
	Antal YH-utbildningar	4	4	4	●
	Komvux	4–5	3	7	●

Aktiviteter för att nå målen

På huvudmannanivå vidareutvecklas arbetet med inre processer tillsammans med skollädaarna kontinuerligt. Det genomförs i parallellprocess med lärarna och syftet är ytterst att pedagogerna ska stärka sin professionalism. De ska känna ökad inre styrka och trygghet för att kunna möta och bemöta alla barn, elever och studerande ur ett inkluderande perspektiv. Undervisningen ska vara tillgänglig för alla och måluppfyllelsen ska öka på sikt. Beprövad erfarenhet och aktuell forskning visar att bemötande och förståelse av lärande är ytterst viktiga delar av lärandets kärna. Professionella lärare ger trygga och välutbildade elever.

Det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas med höga förväntningar på såväl elever som personal, både när det gäller utbildning och socialisering. Måluppfyllelsen förväntas öka liksom den positiva upplevelsen av utbildningstiden, vilket förväntas leda till högre meritvärden och höga värden på skolenkäten.

Samarbetet med näringslivet och Industriråd Värmland utvidgades med ökad förståelse för vilka utbildningar som efterfrågas i gymnasie- och vuxenutbildning. Genom industrirådet skedde validering och en basutbildning inom yrkesvux startades i samråd med industrin. En ny lokal byggdes för industriprogrammet och ledde till ett större och närmre samarbete med näringslivet. Efterfrågan på utbildningsplatser på utbildningar vid SG Södra Viken var fortfarande hög. En undervisningslokal ska byggas 2020. Mer ändamålsenliga lokaler för gymnasieutbildningarna tros leda till allt högre söktryck och utvecklad utbildning.

Yrkeshögskolan utökades med en distansutbildning i träbyggnad. Skolan är under ständig förändring. Skolan kommer att ansöka om möjligheten att erbjuda fler distansutbildningar 2020. Samarbetet med näringslivet i hela landet är avgörande och fungerar mycket väl.

Det systematiska kvalitetsarbetet pågår ständigt och utvecklas år från år. Flera utbildningsutvecklande insatser sker i samtliga skolor. En insats är ett 2,5-årigt kompetensutvecklingsprogram för alla skolledare och nyckelpersoner som förstelärare. Programmet ska göra att alla får verktyg för att kunna analysera resultat och planera det vidare arbetet efter dem. Samtliga skolor fortsätter att vidareutveckla sitt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, eftersom analyser visar den viktiga roll arbetssättet spelat för att nå kunskapsmål. Det höga meritvärdet på högstadiet är ett tydligt exempel.

Internkontroll

Resultatet av granskningen återrapporteras till kommunstyrelsen och fullmäktige i samband med övriga ekonomiska redovisningar och i uppföljningsrapporten av internkontrollplanen.

Tillgänglighet

En av skolans prioriterade satsningar för att höja måluppfyllelsen gäller tillgänglig lärmiljö. Det innebär att följa upp arbetet med trygghet, trivsel och arbetsro, stärka nyanländas lärande och övergångarna mellan stadierna. Undervisningen ska vara stimulerande och tillgänglig för samtliga elever.

Det är mycket viktigt att alla elever är inkluderade i undervisningen och har en tillgänglig lär- och arbetsmiljö. Huvudmannen har höga förväntningar på att satsningen på ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt rustar pedagogerna med ett sätt att se på lärande som gynnar samtliga elever.

För att nå en högre grad av inkludering behöver skolan utveckla arbetet med individ- och gruppnära anpassningar av verksamheten, där lärare och elevhälsa är huvudaktörer genom rektor. Ett viktigt pågående utvecklingsområde är att antalet elever med oroväckande skolfrånvaro minskar.

Framtidsspaning

Skolverket och andra skolmyndigheter ställer ökade krav på att huvudmannen organiserar för en likvärdig utbildning, vilket innebär att skolan måste fortsätta det processinriktade arbetet med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, bedömning och betyg samt rektors kompetensutveckling i analysarbete. Värdegrundsarbetet med utgångspunkt i likabehandlingsplanen är mycket viktigt för trygghet och arbetsro.

Elevunderlaget ökar på sikt i årskurs 7–9 och undervisningssalarna på Fryxellska skolan behöver ses över. Det måste göras som en del av östra skolområdet som helhet.

Lärarbristen i riket kommer på sikt att drabba även Sunne. Konkurrensen innebär att kommunen behöver kunna erbjuda attraktiva lärartjänster, där lärarna kan få arbeta inom sina specifika kompetenser, lärarbehörighet och legitimation.

Ett stort och viktigt fortsatt utvecklingsarbete för 2020 är att fler elever når behörighet att studera vid ett nationellt gymnasieprogram och att fler elever i hemkommunen når gymnasieexamen och därigenom blir behöriga till vidare studier.

Individstöd

Chef: Felicia Weinberg

Ansvarsområden

- Arbetsmarknadsenhet och integration
- Individ- och familjeomsorg
- Elevhälsa
- Ensamkommande barn HVB och stödboende
- Boende LSS
- Personlig assistans
- Socialpsykiatri
- Sysselsättning LSS och SoL
- Kommunala uppföljningsansvaret KAA

Ekonomisk beskrivning

Individstöd redovisade ett stort underskott fördelat på verksamheterna. Individ- och familjeomsorgen redovisade ett underskott på cirka 3,6 mkr. Underskottet hänförs till försörjningsstöd med cirka 2 mkr, familjehem och ökad efterfrågan på externa elevhem via LSS. Andelen ärenden i individ- och familjeomsorgen har ökat kraftigt de senaste fyra åren. Verksamheten bemannas upp med stöd av statliga stimulansmedel för att klara arbetsbelastningen.

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	79
Kostnader	214
Nettokostnad	135
Budget	125
Avvikelse mot budget	- 10
Nettoinvesteringar	0,5

Socialpsykiatrien redovisade ett underskott på cirka 1,1 mkr. Underskottet berodde på två faktorer, dels att boendet Frykängen bemannades upp med 1 tjänst hela 2019 på grund av arbetsmiljöaspekter, dels för att boendestödsteamets kunder ständigt ökar i antal och att uppdragen inte går att verkställa med befintliga resurser.

Arbetsmarknadsenheten redovisade ett underskott på cirka 1,4 mkr, vilket till största delen berodde på ökade kostnader för extratjänster.

LSS-verksamhetens resultat var ett underskott på cirka 1,5 mkr. Underskotten berodde främst på fler boendeplatser och antalet ärenden inom assistans.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Livslångt lärande					
Digitalisering inom vård och omsorg, LSS ökar	Antalet e-tjänster som erbjuds våra kunder ska öka	Nytt mått	1	1	●
Kvalitet i årsredovisningar från gode män	Andel utbildade nya gode män	100	100	100	●

Aktiviteter för att nå målen

Ett av målen är ökad digitalisering inom individstöd. En e-tjänst infördes i individ- och familjeomsorgen. Den innebär att kunderna kan göra ansökan direkt på nätet med bank-id när de söker försörjningsstöd. En dator placerades i receptionen och utbildning ges kontinuerligt till kunderna vid behov, för att de så självständigt som möjligt ska kunna lämna sin ansökan.

Samtliga gode män utbildas av överförmyndarhandläggarna inför sina uppdrag. En utbildning gjordes gemensamt med Torsby kommun i november.

Investeringar

Investeringar gjordes främst i LSS-gruppboendena, men även i daglig verksamhet på Bergskog och arbetsmarknadsenheten på Ekebyvägen fick en ny entré.

Tillgänglighet

Tillgänglighet rör samhällets alla områden. Entrén till arbetsmarknadsenheten byggdes om och verksamheten öppnades för att ge stöd och rådgivning. Tekniska hjälpmedel i form av appar användes i LSS-verksamheten för att underlätta kommunikation, information och självständighet för kunderna. En projektledare var placerad i skolan för att stötta alla nyanlända ungdomar med ansökningar om uppehållstillstånd och för att medverka till bättre skolresultat och förbättrat psykiskt mående.

Framtidsspaning

Den 1 juni 2020 börjar den nya socialtjänstlagen att gälla, där bland annat barns rätt stärks. Utmaningen blir att tänka om och att inte göra som man alltid har gjort. Verksamheten växer och behoven förändras. En utmaning är att möta framtida behov med rätt kompetens och att samordna insatserna på ett samhällsekonomiskt sätt. Effekterna av det som görs idag syns först om många år. Arbete med människor handlar om att gemensamt bygga upp det samhälle vi vill ha. Det handlar om förståelse för varandras olikheter och att se varandras styrkor. Kommunen behöver satsa på förebyggande insatser för att långsiktigt minska kostnaderna.

Arbetsmarknadsutredningen beskriver ett förändrat arbetssätt och uppdrag för Arbetsförmedlingen, vilket påverkar samverkan med kommunen och lagen som styr arbetsmarknadsenhetens uppdrag. Av utredningen framgår att en större andel av de inskrivna står långt från arbetsmarknaden, vilket redan märks i kommunal verksamhet. För att inte få en kraftig ökning av bidragsberoende bör arbetsmarknadsenheten utvecklas för att inrymma de kommunala uppdrag som framgår av utredningen.

Vård och omsorg

Chef: Jeanette Tillman

Ansvarsområden

- Handläggare- och anhörigheten
- Hemtjänst
- Särskilt boende
- Hälso- och sjukvård
- Kommunrehab
- Bostadsanpassning
- MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska)
- SAS (socialt ansvarig samordnare)

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning (mkr)

	2019
Intäkter	31
Kostnader	247
Nettokostnad	216
Budget	213
Avvikelse mot budget	- 3
Nettoinvesteringar	1

Ekonomisk beskrivning

Komplexa kundärendena ökade och hot och våldstillbud förekom. Ärendena krävde stora personalinsatser och samverkan mellan flera kompetenser. Det medförde utökad bemanning för att garantera god vård och omsorg för kunderna, men också för att säkerställa arbetsmiljön för de anställda.

Svårigheter att rekrytera vikarier medförde långa och intensiva rekryteringsprocesser för cheferna. Svagt intresse för yrket och brist på utbildade vikarier gjorde att fler vikarier var oerfarna och krävde längre och mer omfattande introduktion. Insatserna för introduktion ökade i alla led och genererade ökade kostnader hela året.

Nattpatrullen har en fast personalstat oavsett kundunderlag. Nattpatrullen ansvarar för kunder både i hela kommunen samt för att besvara larm från trygghetstelefoner nattetid. Nattpatrullen hade 59

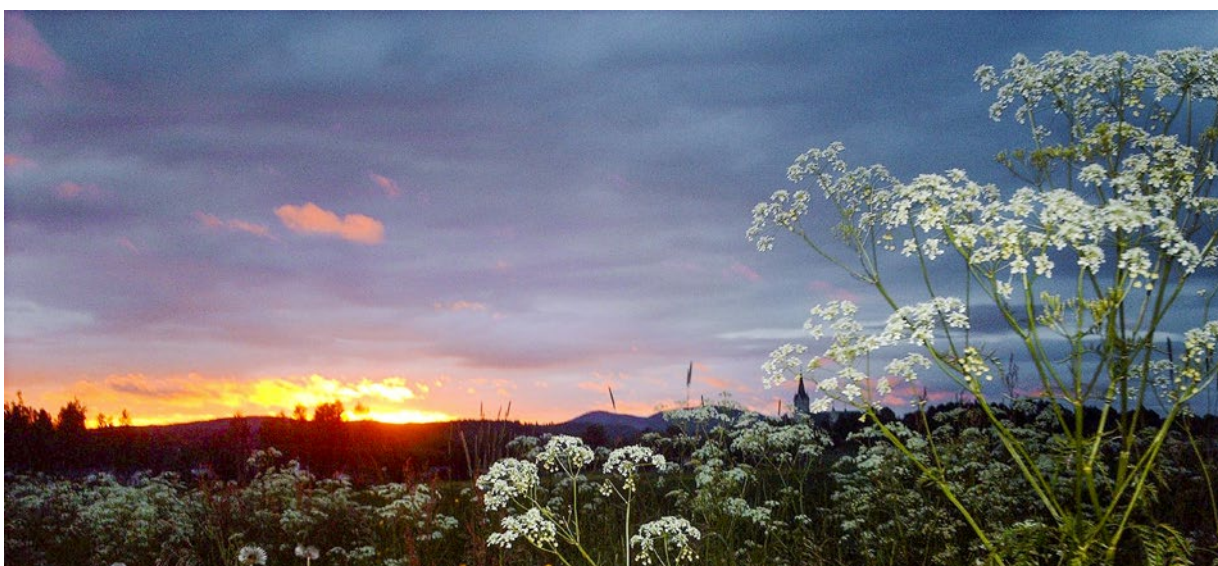
kunder med nattinsatser fördelade på 160 besök. Nattpatrullen besvarade 356 trygghetslarm, 8 dörrlarm och 2 epilepsilarm. Insatserna och arbetsuppgifterna ökade och nattpatrullens bemanning var inte tillräcklig, utan gav underskott.

Inköpen av hjälpmedel varierade under året med anledning av enskilda patienters specifika behov. Totalt blev kostnadsposten dyrare än tidigare år. Rekonditionering av hjälpmedel kunde inte utföras vissa perioder under året, vilket medförde fördröjade inköp för att möta kundernas behov.

Ordinarie personal gick utbildning i *Aktivt medarbetskap*, som är en kommunövergripande fortbildning som förväntas ingå i rambudgeten. Utbildningen var uppskattad och gav möjlighet till utvecklingsarbete i arbetsgrupperna. I en dyngnetruntverksamhet medför utbildningar extra vikariekostnader, som det inte fanns utrymme för i ramen.

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Måluppfyllelse
Livslångt lärande					
Digitalisering inom vård och omsorg, LSS ökar	Antalet e-tjänster som erbjuds våra kunder ska öka	Nytt mått	2 nya digitala tjänster	1	●
Livskvalitet					
Möjlighet att finna rätt bostad oavsett livssituation, ålder och behov ökar	Väntetid till särskilt boende, dagar	12	30	26	●

Aktiviteter för att nå målen

Verksamheten arbetade för att utöka de digitala tjänster som ska erbjudas kunder och anhöriga. Anhörigstöd utvecklade en digital kontaktblankett och en digital enkät där man kan tycka till om anhörigstödet. I hemtjänstgruppen Påfågeln testades en app som gör det möjligt att kommunicera med anhöriga till kunder med demenssjukdom och ökar anhörigas insyn i vården och ger därmed ökad trygghet för kunder och anhöriga.

Utmaningar i införandet av e-tjänster finns när det gäller samverkan och integrering mellan olika verksamhetssystem. Det gör att införandet tar längre tid och kräver it-kunskaper i allt högre grad.

Investeringar

- Verksamheten bytte verksamhetssystem. Övergången är ett steg närmare möjligheten till mobil dokumentation för baspersonalen, som innebär att personalen kan dokumentera direkt ute hos kund. Införandet berörde cirka 450 användare. En fördjupad utbildning ägde rum med cirka 35 ombud, som i sin tur tillsammans med enhetscheferna hjälpte sina kolleger att komma igång.
- Verksamheten köpte in ett lyfthjälpmedel. Det är utformat för att en anställd ska kunna hjälpa en kund som fallit och behöver hjälp upp från golvet.
- Digitala och mobila läkemedelsskåp som bidrar till att kvalitetssäkra läkemedelshanteringen köptes in.

Tillgänglighet

De olika verksamheterna tog fram en gemensam handlingsplan.

Bland annat genomfördes följande åtgärder:

- Skyltar sattes upp för att öka informationen om var man kan lämna in hjälpmedel.
- Broschyrer, hemsidan och annat informationsmaterial uppdaterades efter förändringar.
- Klagomålshanteringen gjordes tillgängligare på hemsidan och på arbetsplatserna genom blanketter.
- Tillgängligheten i den fysiska miljön på Brogården sågs över, såsom hiss, dörröppnare med mera.

Framtidsspaning

Kompetensförsörjningen är en utmaning. Det kommer att saknas baspersonal framöver, eftersom intresset för att utbilda sig till undersköterska är svalt. Utmaningen är att attrahera och påverka unga att välja vårdutbildning i gymnasievalet. Det är viktigt att marknadsföra vårdjobben, erbjuda heltider, kompetenshöjning och karriärvägar, så att det blir attraktivt att arbeta i vården.

Välfärdsteknologin innebär att tänka nytt och tekniskt. Det finns många nya tekniska lösningar på marknaden. Tekniken kan ge kunderna möjlighet att bo hemma längre och de personella resurserna kan fördelas på annat sätt.

Lämpliga och ändamålsenliga hemtjänstlokaler som möjliggör samordningsvinster för hemtjänsten behövs.

Vård och omsorg deltar i pilotprojektet *Projekt Life Care HSL* för att testa journalsystemet. Projektet innebär att verksamheten får möjlighet att påverka den färdiga produkten.

Heltid som norm ska införas inom Kommunals avtalsområde senast i maj 2021. Vård och omsorg har flest anställda inom avtalsområdet och för närvarande finns inte budget för att verkställa heltider för alla som önskar.

För att hälso- och sjukvården och den kommunala vården och omsorgen ska kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vårdkedjan. Därför föreslås att det svenska hälso- och sjukvårdssystemet förändras i grunden och att primärvården blir basen och första linjen i hälso- och sjukvården. Kommunerna är en del i primärvården och en part i omställningsarbetet *God och nära vård*.

Överförmyndarnämnd

Ordförande: Kari Gjulem

Chef: Felicia Weinberg

Ansvarsområden

- Gode män och förvaltare
- Gode män för ensamkommande barn
- Tillsyn överförmyndare för barn

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	1
Kostnader	3
Nettokostnad	2
Budget	2
Avvikelse mot budget	0
Nettoinvesteringar	0

Måluppfyllelse

Mål	Indikator	Resultat 2018	Mål	Resultat 2019	Mål-uppfyllelse
Livskvalitet					
Bra rekrytering av gode män	Andel byten av uppdragstagare under ett år utan att godmanskapet upphör, procent	3	2,5	2 (5*)	
Hållbar kommun					
Huvudmän och uppdragstagare ska känna att de är välkomna till expeditionen, helst efter överens/kommelse	Enkätundersökning riktad till huvudmän och uppdragstagare, andel positiva svar, procent	Ej genomförd	90	Ej genomförd	

* I 3 fall skedde byte på grund av att god man avlidit, i 2 fall på grund av sjukdom, i ytterligare 3 fall på grund av att god man fått arbete på annan ort.

I 5 fall gjordes byte efter önskemål från antingen ställföreträdare eller huvudman. Räknar man enbart dessa 5 ärenden blir resultatet 2 procent.

Aktiviteter för att nå målen

Löpande matchning av ställföreträdare och huvudmän gjordes genom god kommunikation. Utbildning för alla ställföreträdare hölls vid två tillfällen gemensamt med överförmyndarnämnden i Torsby.

Enkätundersökningen genomfördes inte på grund av tidsbrist.

Tillgänglighet

Nämnden ska ha ett professionellt bemötande med hög tillgänglighet för såväl ställföreträdare som huvudmän. Det är mycket viktigt särskilt för ställföreträdarna, eftersom de många gånger är ensamma i sina beslut gällande huvudmännen. Handläggarna har bred kompetens och i vissa ärenden kan de få externt stöd.

Kansliet har expeditionstid måndag–fredag 8.30–11.30 och handläggarna är oftast nåbara även övrig tid.

Framtidsspaning

Nämnden ska ständigt jobba för att ingen med ställföreträdare ska lida rättsförlust. År 2020 fortsätter överförmyndarnämnden att prioritera redovisningshandlingarna och även arbetet med att matcha rätt personer för nya uppdrag. Nämnden ska fortsätta att rekrytera och utbilda fler ställföreträdare, eftersom behovet är stort med allt fler komplexa ärenden. Godmansärenden övergår i allt större utsträckning till förvalterskap. Det medför att arvoden ökar framöver i takt med att ställföreträdarnas arbete blir mer omfattande.

Ärendehantering kommer på sikt att digitaliseras, så att ställföreträdarna kan lämna handlingar digitalt.

Valnämnden

Ordförande: Morgan Setherberg
 Chef: Anders Olsson

Ansvarsområden

- Genomföra allmänna val till riksdag och region- och kommunfullmäktige.
- Genomföra val till Europaparlamentet.
- Genomföra folkomröstningar (nationella och lokala).

Ekonomiskt resultat

Nämndens resultaträkning (mkr)

	2019
Intäkter	0,3
Kostnader	0,4
Nettokostnad	0,1
Budget	0,3
Avvikelse mot budget	0,2
Nettoinvesteringar	0,0

Måluppfyllelse

Verksamhetsmål

Kvantitativa mål	Indikator/mätmetod	Resultat 2014	Sunnes resultat 2018	Riksgenomsnitt 2018	Trend
Valnämnden ska se till att samtliga röstberättigade i kommunen har bra möjligheter att rösta på valdagen.	Hur många av kommunens röstberättigade röstade i det senaste kommunvalet? (%)	84,5	85,4	84,1	↗

Aktiviteter för att nå målen

Senaste ordinarie val till riksdag och region- och kommunfullmäktige genomfördes 2018. I Sunne kommun ökade röstdeltagandet med 1 procent jämfört med valet 2014. Information till allmänheten via sociala medier gavs i större omfattning 2018, vilket ledde till ökad måluppfyllelse.

Aktuellt i verksamheten

Val till Europaparlamentet hölls i maj och sker vart femte år under en period som Europaparlamentet beslutar. Valet genomfördes enligt respektive

EU-lands nationella vallag. I Sverige säger vallagen att valdagen alltid är på en söndag. Årets val var söndagen den 26 maj.

Ordinarie val till riksdag och region- och kommunfullmäktige hålls den andra söndagen i september vart fjärde år. Nästa val är 2022.

Sunne kommun ökade röstdeltagandet i EU-valet med 3,93 procent jämfört med valet 2014. Information via sociala medier och ett ökat intresse för EU-valet kan ligga bakom det ökade valdeltagandet och därmed den ökade måluppfyllelsen. Sunnes valdeltagande ligger dock flera procent under riksgenomsnittet, som vid detta val blev 55,27 procent.

Resultat valdeltagande, procent

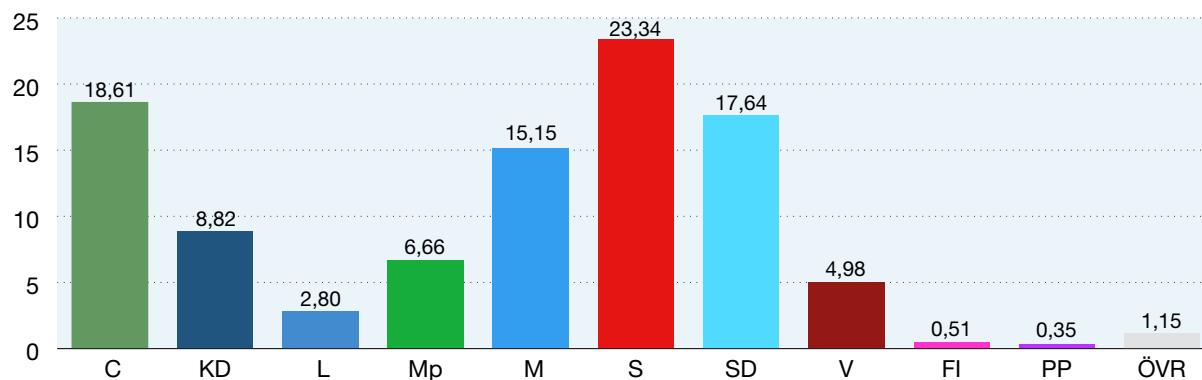
Sunnes resultat 2014 – 46,88

Sunnes resultat 2019 – 50,81

Riksgenomsnitt 2019 – 55,27

Valresultat för Sunne – val till Europaparlamentet

(procent)

Tillgänglighet

Inför valet i maj satsade Sunne kommun på tillgängligheten i Frykensalen och alla övriga lokaler sågs över.

Valnämnden försöker på bästa sätt tillgodose tillgängligheten i alla vallokaler. Förtidsröstningslokalen Frykensalen fungerar mycket bra och är ett alternativ även på valdagen, för den som känner att den egna vallokalen inte har tillräckligt bra tillgänglighet.

Framtidsspaning

Ordinarie val till riksdag och region- och kommunfullmäktige hålls andra söndagen i september vart fjärde år. Nästa ordinarie val äger rum 2022.

Miljö- och bygglovsnämnd

Ordförande: Nils Ahlqvist (C)

Enhetschef: Lotta Gunnarsson

Ansvarsområden

Miljö- och bygglovsnämnden ansvarar för kommunens myndighetsuppgifter inom bygg, miljö- och hälsoskydd, livsmedel, räddningstjänst, sotning, alkohol, tobak, läkemedel och lotteri. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn som ligger på kommunen inom dessa områden. I nämndens ansvar ingår att planera, följa upp och att fatta beslut i ärenden som inte är delegerade till tjänstepersoner.

Nämnden har ingen egen personal.

Tjänstepersonerna som utför myndighetsuppgifterna finns på miljö- och byggheten och räddningstjänsten som organisatoriskt tillhör verksamheten samhällsbyggnad.

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	0
Kostnader	0,3
Nettokostnad	0,3
Budget	0,3
Avvikelse mot budget	0
Nettoinvesteringar	0

Ekonomisk beskrivning om enhetens ekonomi

Nämnden hade en liten negativ avvikelse som framför allt berodde på högre arvoden och ersättningskostnader än vad som var budgeterat. År 2019 genomfördes 10 av 11 planerade sammanträden. Sammanträdet i augusti ställdes in och ett extrainsatt sammanträde genomfördes, så det blev ändå totalt 11.

Måluppfyllelse

Samtliga mål som nämnden beslutar om har direkt samband med enheternas tillsyns- och handläggningsarbete i form av tillsyns- och kontrollplaner. I varje plan finns mål för enhetens arbete. Däremot finns inga specifika mål för nämndens eget arbete som är knutna till nämndens del i budgeten.

Tillgänglighet

Miljö- och byggheten och räddningstjänstens planerade tillgänglighetsåtgärder redovisas i samhällsbyggnads handlingsplan för tillgänglighet.

Framtidsspaning

Kostnaden för nämndens arbete i form av sammanträden, ersättning till förtroendevalda etcetera ligger sannolikt i nivå med föregående år med justering för eventuella årsvisa höjningar av arvoden och liknande. Inga stora förändringar som innebär förändrade kostnader för nämnden är kända inför kommande år.

Kommunrevisionen

Ordförande: Inger Axelsson

Ekonomiskt resultat

Verksamhetens resultaträkning

(mkr)	2019
Intäkter	0
Kostnader	0,7
Nettokostnad	0,7
Budget	0,8
Avvikelse mot budget	0,1
Nettoinvesteringar	0,0

Verksamhet

Revisorerna gör en årlig, grundläggande granskning av kommunstyrelsens uppföljningsansvar samt av deras och nämndernas verksamhetsansvar. De kommunala bolagen granskas enligt fullmäktiges ägardirektiv och stiftelserna revideras utifrån sina stiftelseurkunder.

Enligt lag ska revisorerna till sin hjälp ha ett sakkunnigt biträde. Från 2017 köps biträde från PwC.

Fördjupade granskningar utförda 2018 slutbehandlades 2019:

- chefs- och ledarförsörjning
- styrning och uppföljning avseende barn och elever i behov av särskilt stöd
- intern kontroll avseende bisysslor
- intern kontroll inom konsthanteringen
- vårdkedjor och läkemedel för äldre (gemensamt med landstinget och kommunerna i Värmland)

Utöver granskning av delårsrapport och årsredovisning utfördes följande djupgranskningar 2019:

- utredning – Stiftelsen Sundsbergs Gård
- uppföljning – skogsförvaltningen
- processen vid avyttring av kommunala fastigheter
- kommunens strategiska arbete med VA-verksamhet
- samverkan kring äldre med psykisk ohälsa (gemensamt med regionen och kommunerna i Värmland)

Utöver dessa fördjupade granskningar följer revisorerna verksamheten genom att läsa protokoll och andra handlingar. Revisorerna kommunicerar sina granskningar med medborgarna genom att lägga ut rapporterna på kommunens webbplats.

Måluppfyllelse

Kommunrevisionens övergripande mål är att ge fullmäktige vägledning inför beslutet om ansvarsfrihet efter varje genomfört verksamhetsår. Revisorerna gör varje år en bedömning av risker i kommunens olika verksamheter. Riskbedömningen utmynnar i en revisionsplan. Granskningar har under 2019 bedrivits i enlighet med revisionsplanen.

Framtidsspaning

Enligt kommunallagen ska revisorernas antal vara minst fem. Sårbarheten med minimiantalet har vid ett antal tillfällen visat sig stor. Revisorernas uppfattning är att revisionen behöver förstärkas med ytterligare en revisor.

Under 2020 kommer revisionstjänster att upphandlas till kommunens verksamheter, de kommunala bolagen samt till vissa stiftelser.

Tillämpade redovisningsprinciper

Sunne kommun följer den kommunala redovisningslagen och rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning (RKR) eller dess företrädare, bortsett från det som kommenteras nedan.

EXTERN REDOVISNING

Periodisering av skatteintäkterna

I enlighet med RKR:s rekommendation 2 *Intäkter*. Det innebär att kommunen i bokslutet 2019 bokförde den definitiva slutavräkningen för 2018 och en preliminär slutavräkning för 2019. Det slutliga taxeringsutfallet för 2018 var vid bokslutstillfället känt och slutavräkningen uppgick till –37 kronor per invånare. I bokslutet 2018 bokfördes en prognos över utfallet, som var –61 kronor per invånare. Mellanskillnaden, +24 kronor per invånare (1 november 2017), resultatredovisades i bokslutet 2019 (0,3 mkr). Den preliminära slutavräkningen för 2019 fastställdes till –430 kronor per invånare (1 november 2017) och baseras på den prognos som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) angivit. Beloppet (–5,7 mkr) belastar resultaträkningen 2019.

Periodisering av löneskatt

Enligt RKR:s rekommendation 17 från 2007 periodiseras den särskilda löneskatten på pensionskostnaden.

Upplysningar om pensionsförpliktelser och pensionsmedel

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionsstagare. Den bygger på en genomsnittlig livslängd på 80 år. Den samlade pensionsskulden finns under raderna Avsättningar för pensioner och under raden Ansvarsförbindelse. Denna rad ligger utanför balansräkningen under Ansvarsförbindelse.

(mkr)

Avsättningar för pensioner (inklusive särskild löneskatt) och liknande förpliktelser	13,5
Ansvarsförbindelse (inklusive särskild löneskatt, det vill säga pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningarna)	213,9
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0
Återlånade medel (skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och finansiella placeringar)	227,4

Kommunens samlade pensionsskuld uppgick den 31 december till 227,4 mkr. Återlån till verksamheten skedde. Under avsättningar redovisas 13,5 mkr. Kommunen har beslutat att från och med år 2000 betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning.

Under Ansvarsförbindelse finns de pensionsförpliktelser som tjänats in av arbetstagare och pensionsstagare före 1998. Förpliktelserna räknas årligen upp enligt ett index och reducerades med årets utbetalningar till pensionstagare.

Värdering av pensionsförpliktelser

KPA Pension värderade pensionsförpliktelserna med tillämpning av RIPS 07. I redovisade pensionsförpliktelser, både avsättning och ansvarsförbindelse, inkluderas särskild löneskatt. Periodisering av pensioner och löneskatt görs enligt RKR:s rekommendation 17 och tillämpas från räkenskapsåret 2008.

Semesterlöneskulden

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar. Okompenserad övertid och upplupen arbetsgivaravgift på den redovisas tillsammans med semesterlöneskulden som kortfristig skuld.

Övriga löneskulder

Övriga löneskulder avser löner för arbeten utförda under bokslutsåret, men som utbetalas i januari. Det kan till exempel vara arbetade timmar, ersättning för ob-tid för timanställda och sammanträdesarvoden för förtroendevalda. Denna redovisningsprincip tillämpas sedan 2003.

Anläggningstillgångar (RKR R4)

I balansräkningen tas anläggningstillgångar upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. En anläggningstillgång börjar skrivas av när den tas i bruk. Linjär avskrivning tillämpas, det vill säga tillgångar avskrivs med lika stort belopp varje år. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Objekttyp	Antal år
Fastigheter	10–100
Anläggningar	10–80
Inventarier	3–20

Avskrivningstiderna fastställs med utgångspunkt från den idéskrift om avskrivningar som RKR gett ut, men med en egen bedömning av tillgångarnas nyttjandetid.

I RKR R4 *Materiella anläggningstillgångar* uttrycks ett krav på komponentavskrivning. Arbetet med den påbörjades 2014 och från 2016 tillämpas det på alla lämpliga objekt som aktiveras. År 2018 genomfördes ett arbete med att komponentindela äldre, befintliga fastigheter. I denna etapp komponentredovisas fastigheter som har ett bokfört värde större än 3 mkr och med en kvarvarande nyttjandeperiod på minst 7 år.

Bidrag till statlig infrastruktur

Beslutade bidrag till statlig infrastruktur bokförs som en tillgång i balansräkningen enligt RKR 6,2 *Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar*. Upplösningen av tillgången sker med årliga belopp under 25 års tid.

Exploateringsredovisning

Exploateringsverksamheten redovisas löpande som projektredovisning. Värdena vid varje årsskifte redovisas som omsättningstillgång (eller kortfristig skuld).

Avslut av exploateringsområden redovisas som kostnad eller intäkt i resultaträkningen.

Leasing (RKR R5)

All leasing klassificeras som operationell leasing och kostnadsförs i resultaträkningen.

Redovisning av va-verksamhet

Från och med 2007 krävs att va-verksamheten särredovisas, huvudsakligen för att man ska se till att avgiften inte blir för hög med tiden. Va-verksamheten har en egen kod. Det innebär att resultatposter enkelt kan plockas ut. Vissa balansposter som direkt går att härleda till va-verksamheten (till exempel anläggningstillgångar och kundfordringar för förbrukningsavgifter) specificeras i en not. Verksamheten hade inget eget likvid- eller leverantörsskuldkonto, utan ingår här i kommunens samlade balans- och kassaredovisning. En särskild sidoordnad särredovisning för va-verksamheten upprättades enligt dessa principer.

Resultaten för va- och renhållningsverksamheten skuld- eller fordringsförs i enlighet med va-lagen. När det gäller renhållningsverksamheten regleras taxor och avgifter utifrån samma princip som i va-verksamheten. Principen tillämpas från redovisningsåret 2015 och eget kapital justeras för åren 2013 och 2014.

Byte av redovisningsprincip för va-verksamhet

Från 2017 periodiseras anslutningsavgifter vid utbyggnad av va-nätet på samma sätt som görs med kostnaderna för utbyggnaden.

Ekonomisk redovisning av va-verksamhet

Lagen om allmänna vattentjänster SFS 2006:412 50 § säger att en huvudman ska i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän va-anläggning se till:

- att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt, och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet.
- att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

INTERN REDOVISNING

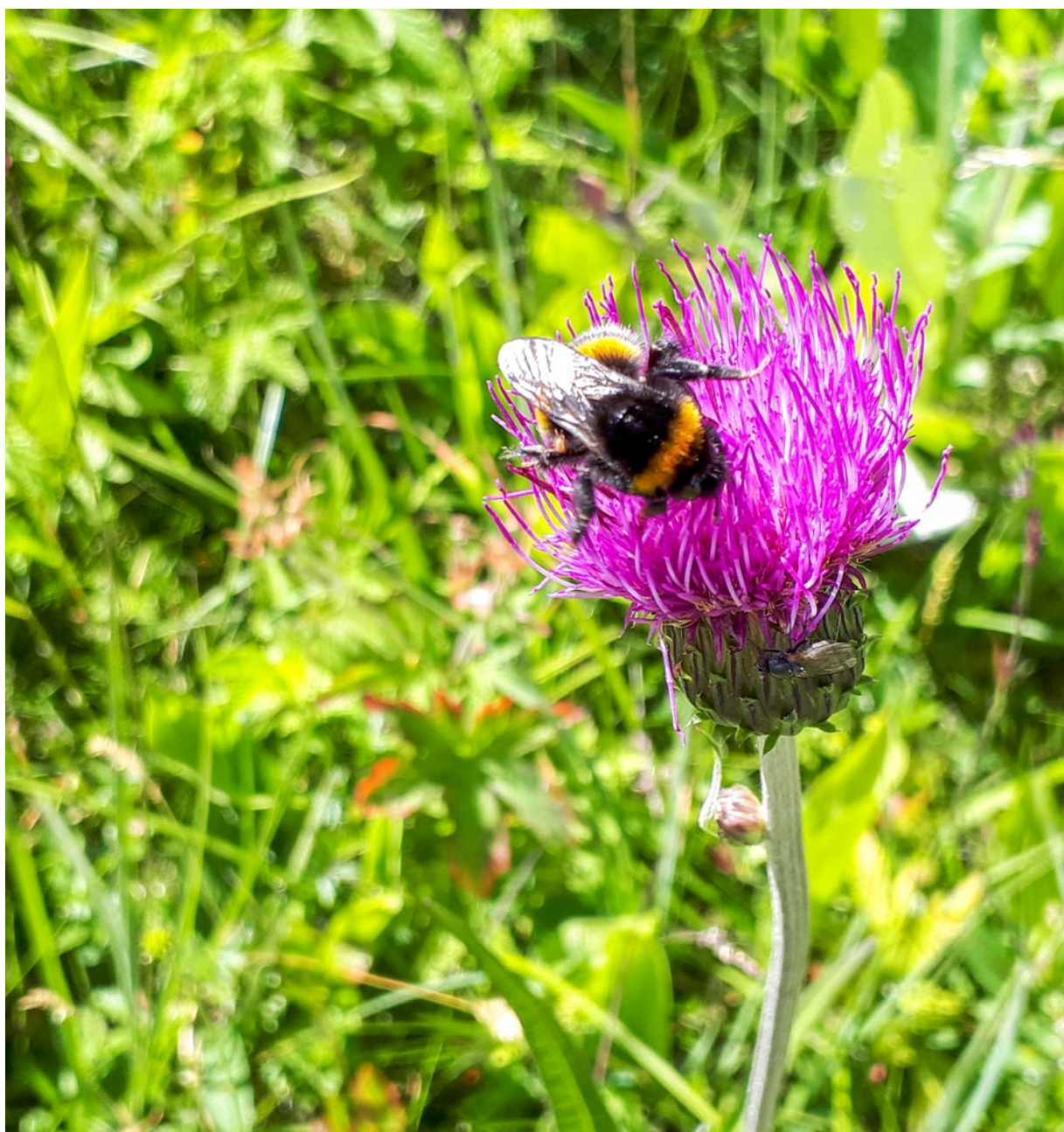
I internredovisningen belastades verksamheterna med en internränta på 2,9 procent baserad på anläggnings-tillgångarnas bokförda värde.

SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER FÖR KONCERNEN (RKR R16)

Den sammanställda redovisningen omfattar Sunne kommun och samtliga dotterbolag. Med dotterbolag menas bolag där kommunen äger mer än 20 procent av aktierna. Sammanställda räkenskaper upprättades enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att anskaffningsvärdet

av aktierna i dotterföretaget avräknas mot det matematiska värdet vid förvärvstidpunkten. Proportionell konsolidering innebär att endast den ägda andelen av företaget konsolideras.

Interna poster av väsentlig karaktär mellan de ingående bolagen och kommunen eliminerades. Olikheter i periodisering av kostnader och intäkter justerades. När det gäller avskrivningsprinciper och värdering av tillgångar gjordes ingen anpassning i koncernen, utan bokslutet baseras på respektive enhets avskrivnings- och värderingsprinciper. Obeskattade reserver i dotterföretagens balansräkningar tillfördes dels eget kapital, dels uppskjuten skatt.

Ord- och begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda att innehas under flera år, till exempel fastigheter, anläggningar, inventarier, aktier och långfristiga fordringar.

Ansvarsförbindelse

En upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen.

Avskrivningar

Anläggningstillgångar som fortlöpande minskar i värde ska årligen belastas med en värdeminskning (avskrivning). Avskrivningar fördelas över tillgångens beräknade nyttjandetid.

Balanskrav

Enligt kommunallagen ska kommunens ekonomi vara i balans. Med det menas att årets resultat efter justeringar av bland annat realisationsvinster ska vara positivt både i budget och i utfall. Eventuellt negativt utfall ska vara återställt inom tre år.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) respektive hur kapitalet har anskaffats (i lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala egna kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar med mera) och rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansiell utveckling

Den finansiella utvecklingen under året åskådliggörs med hjälp av resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys. Sambandet mellan dem kan beskrivas så här:

Resultaträkning

+ Intäkter – Kostnader = Förändring av eget kapital

Balansräkning

Anläggningstillgångar + Omsättningstillgångar = Kapitalanvändning

Eget kapital + Avsättningar + Långfristiga skulder + Kortfristiga skulder = Kapitalanskaffning

Kassaflödesanalys

+ Inbetalningar – Utbetalningar = Förändring av likvida medel

Kapitalkostnader

Samlingsbegrepp för planmässig avskrivning och internränta.

Kassaflödesanalys

Visar hur årets drift-, investerings- och låneverksamhet med mera har förändrat likviditeten.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder med en löptid eller förfallodag inom ett år från bokslutsdagen.

Likviditet

Innebär betalningsberedskap på kort sikt (förmågan att betala skulder i rätt tid).

Långfristiga skulder

Skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen.

Nettoinvestering

Innebär investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag med mera.

Nettokostnader

Innebär driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. De finansieras med skattemedel.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i procent av externa utgifter (likviditeten).

Omsättningstillgångar

Tillgångar som innehas under kort tid, exempelvis kundfordringar och förråd.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet uppkommit under året. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

RIPS 07

Riktlinjer för pensionsskultsberäkning, Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) beräkningsmodell för pensionsförpliktelser.

Skuldsättningsgrad

Ett mått på hur stora skulderna är i förhållande till eget kapital.

Soliditet

Visar det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna (balansomslutningen). Soliditet anges i procent. Beskriver den långsiktiga betalningsförmågan.

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Sunne kommun, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i Sunne Bostads AB och Rottneros Park och Trädgård AB under 2019.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivits enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Resultatet och omfattningen av genomförd granskning framgår nedan och i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att årets resultat i stort är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Fyra av fem finansiella mål för 2019 är uppfyllda. Ett finansiellt mål, resultatmålet, uppnås inte. Verksamheterna redovisar sammantaget en negativ budgetavvikelse på – 14,6 mnkr.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Under 2019 uppnås 79 procent av indikatorerna som används för att mäta måluppfyllelse.

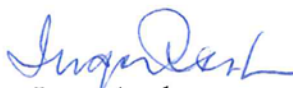
Det är oroväckande att verksamheternas nettokostnadsökning är högre än ökningen av skatteintäkter och generella bidrag. Vi instämmer i kommunstyrelsens samlade bedömning att kommunen uppnår en god ekonomisk hushållning 2019, men anser att det är viktigt att verksamheterna i fortsättningen bedrivs inom den budgetram som fullmäktige fastställt.

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

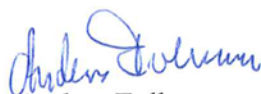
Vi **tillstyrker** att kommunstyrelsen och nämnderna samt de enskilda ledamöterna i dessa nämnder **beviljas ansvarsfrihet**.

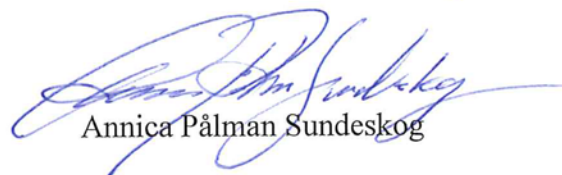
Vi **tillstyrker** att de gemensamma nämnderna drifts- och servicenämnden och hjälpmedelsnämnden samt kommunens ledamöter i dessa nämnder **beviljas ansvarsfrihet**.

Vi **tillstyrker** att kommunens årsredovisning **godkänns**.

Inger Axelsson

Linda Magnusson Carlback

Anders Folkesson

Annica Pålman Sundeskog

Christina Sundkvist Nilsson

Revisionsrapporter har enligt fastställt revisionsreglemente löpande överlämnats till kommunfullmäktige.

Till revisionsberättelsen hör bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2019". I den mån de är färdiga vid tidpunkten för denna revisionsberättelse bifogas även lekmanarevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser från de kommunala företagen.

© Sunne kommun
Textbearbetning och layout: Fernemo Information & Grafik AB

Sunne kommun Besöksadress: Kvarngatan 4, 686 80 Sunne
Tel: 0565-16 000 Mail: kommun@sunne.se
www.sunne.se